

TYSVÆR KONTROLLUTVAL

MØTEINNKALLING

Dato: tysdag 13. september 2022
Tid: kl. 18.00
Sted: Tysvær rådhus

Forfall meldes til: Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS tlf 52 75 73 50 eller
tlf. 95 98 69 79 /sms/ e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller meiner seg ugild, må gje melding så tidleg som råd er. Varamedlem vil bli innkalla særskilt. Saker merka *Ikkje offentleg - jf. off.l.*, blir berre sendt internt. Sakskart vil bli lagt ut på kommunen si nettside www.tysver.kommune.no og på www.kontrollutvalgene.no

---

Saksliste:

- 15/22 Godkjenning av protokoll frå møtet 24.05.22
- 16/22 Orientering frå selskap med kommunalt eigarskap – Aksdal Næringspark AS
- 17/22 Oppfølging av revisor sitt brev nr 1 - prosjektrekneskap
- 18/22 Tilbakemelding om etterlevingskontrollen for 2021 om anskaffingar
- 19/22 Revisor sitt brev nr 2 om varsel og brev nr 3 om avklaring
(møtet vil bli lukka, jf. KOML § 11-5)
- 20/22 Revisor si eigenmelding for 2022
- 21/22 Orientering om revisjonsstrategi og forenkla etterlevingskontroll for 2022
- 22/22 Kontrollarbeidet i kommunen - budsjett for 2023 – utvalet sitt framlegg
- 23/22 Referat- og orienteringssaker 13.09.22

Eventuelt

Aksdal, 06.09.22

Ola S. Apeland (sign.)
utvalsleiar

Toril Hallsjø (sign.)
dagleg leiar/utvalssekretær

Kopi: Ordførar (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (kalla inn)
Varamedlemmer (til orientering)
Presse/publikum

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	13.09.22	15/22
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTET 24.05.22

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Protokoll frå møtet i Tysvær kontrollutval 24.05.22 blir godkjent slik han ligg føre.

Vedlegg: Protokoll fra møtet 24.05.22

Saksorientering:

Utkast til protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 24.05.22 følgjer vedlagt. Protokollen er gjennomlest og godkjent av leiar i etterkant av møtet og er oversendt kommunen, utvalet og andre aktuelle slik han ligg føre. Det er ikkje kommet merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen godkjennast formelt i dette møtet, og utvalsleiar vil så signere protokollen.

Aksdal, 05.09.22

Toril Hallsjø (sign.)
Dagleg leiar/utvalssekretær

TYSVÆR KONTROLLUTVAL**PROTOKOLL**

Tysdag **24. mai 2022** blei det halde møte i Tysvær kontrollutval under leiing av utvalsleiar Ola S. Apeland.

MØTESTAD:	Tysvær rådhus, kantinen
MØTESTART/-SLUTT:	kl. 18.00 – kl. 19.20
MØTANDE MEDLEMMER:	Ola S. Apeland (H), Karsten A. Larsen (FrP), Svein Terje Brekke (KrF) og Emly Årvik (A)
MØTANDE VARAMEDLEM	Lars Birger Baustad (FrP)
FORFALL:	Marit Hølland Gjedrem (Sp)
FRÅ SEKRETARIATET MØTTE:	Dagleg leiar/utvalssekretær Toril Hallsjø, Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
FRÅ ROGALAND REVISJON IKS MØTTE:	Oppdragsansvarleg revisor Rune Haukaas Revisor Therese S. Bjørkeland
ANDRE SOM MØTTE:	Rådmann Sigurd Eikje Økonomisjef Meike Baumgart Dagleg leiar /brannsjef Dag Botnen, Haugaland brann og redning IKS i sak 10/22
MERKNADER TIL INNKALLING	Ingen
MERKNADER TIL SAKSLISTE:	Ingen

FØLGJANDE SAKER BLEI HANDSAMA:**SAK 9/22   GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTE 15.02.22****Sekretariatet si innstilling:**

Protokoll frå møtet i Tysvær kontrollutval 15.02.22 blir godkjent slik han ligg føre.

Handsaming i kontrollutvalet 24.05.22:

Utvalet hadde ingen merknader.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 24.05.22:

Protokoll frå møtet i Tysvær kontrollutval 15.02.22 blir godkjent slik han ligg føre.

SAK 10/22 ORIENTERING OM KOMMUNALE SELSKAP – HAUGALAND BRANN OG REDNING IKS

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Tysvær kontrollutval tek dagleg leiar/brannsjef Dag Botnen si utgreiing om selskapet Haugaland brann og redning IKS til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 24.05.22:

Brannsjef Dag Botnen takka for invitasjonen og viste ei presentasjon om selskapet, om status og deira utfordringar med bakgrunn i mediaoppslag og pålegg frå Arbeidstilsyn frå 2016 om stasjonane. Spørsmål blei svara på underveis.

Oppgåvene ligg innan førebygging, kompetansebygging og beredskap. Selskapet er inne i sitt 4. driftsår og per i dag er det 8 eigarkommunar. Etne og Suldal har nyleg valt å trekkje seg ut av samarbeidet. Å få system på plass har tatt lengre tid enn han hadde sett for seg ved oppstart. Pandemien har heller ikkje gjort det lettare å få på plass eins rutinar og eins kultur i organisasjonen. Vedtak i representantskapet har heller ikkje vore i samsvar med aksept/vedtak i den enkelte eigarkommune.

Selskapet drifrar i dag 20 stasjonar, 96 køyretøy og diverse utstyr. På lønningslista er det 320 tilsette, kor 40 er i heiltidsstillingar. Det er oppretta ein eigen logistikkavdeling. Denne var han svært nøgd med. Det er her den største synergieffekten ligg, samt omsynet til HMS for dei tilsette. Dei har sidan oppstart rekruttert 60 nye brannfolk, og dei siste åra utdanna mannskap sjølve. Dette gjer klårt reduserte kostnader. Etter lova er det sett høge krav og mykje sertifisering av dei tilsette. Det vert lagt stor vekt på førebygging gjennom tilsyn og opplæring men årleg er det likevel rundt 1000 utrykkingar eller ca. 2,5 gang dagleg.

Siste frist frå Arbeidstilsynet om godkjente brannstasjonar er sett til september. To stasjonar (Bø og Vormedal) vil bli lagt ned når ny hovudbrannstasjon på Raglamyr står ferdig. Vidare Åkra og Kopervik stasjon, når ny står klår på Veia. Ein mogeleg midlertidig løysing når det gjeld dusj/garderobe, er brakker på hjul. Han framheva det gode samarbeidet med styret og deira tillit til hans jobb til å få organisasjonen til å fungere og meinte mediaoppslaga gav eit einseitig bilete av arbeidsmiljøet. Vidare hadde dei eit godt samarbeid med Haugesund brannvesen.

Utvalet hadde spørsmål og kommentarar rundt uroa blant dei tilsette. Han innrømme at handtering av varsel, bekymringsmeldingar frå tilsette og personalsaker var utfordrande, men at dei følgjer reglane i Arbeidsmiljøloven § 2a, og er underlagt teieplikt. I rapport om «Messengersaka» blei det funne brot når det gjaldt å baksnakke i ei lukka sosial gruppe, samt at varselet var spreidd på uforsvarlig vis, medan undersøkingar og forvaltningsrevisjon utført av Arbeidsmiljøspesialistene og KPMG er det ikkje funne brot på lov eller forskrift utover det som er nemnd rundt «Messengersaka», men dei peikar på nokre forbettringsområde som å få felles tilsettingsprosedyrar.

Utvalet meinte selskapet hadde fått eit omdømmeproblem som det bør arbeidast med. Utvalet lurte på om det ville komme fleire utmeldingar og konsekvensar opp mot kostnader for eigarkommunane. Han viste til at Sveio har bestilt utredning om brannordninga, men han meinte at om dagens ordning er dyr, så vil det vere ennå dyrare å stå aleine.

Utvalsleiar takka for ein open, ærleg og god orientering.

Han viste til at etableringa selskapet var gjort for å imøtekomme dei lovkrav som var sett til kompetanse, responstid osv., og han håpte at kontrollutvalet kunne bidra til at selskapet kunne lykkast med deira arbeid.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 24.05.22:

Tysvær kontrollutval tek dagleg leiar/brannsjef Dag Botnen si utgreiing om selskapet Haugaland brann og redning IKS til orientering.

SAK 11/22 REVISOR SITT BREV NR 1 – REVISJON AV PROSJEKTREKNESKAP MED NEGATIVT/MODIFISERT KONKLUSJON

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Tysvær kontrollutval tar vedlagte nummererte brev nr 1, dagsett 09.03.22 frå Rogland Revisjon IKS om revisjon av prosjektrekneskap knytta til prosjekta «Fortellerglede» og «Vinduslykke» i samarbeid med Haugesund Røde Kors og revisor si gjennomgang til orientering.

Tysvær kontrollutval ber rådmannen gje ei tilbakemelding til utvalet om oppfølging av revisor sitt brev nr 1 innan 01.09.22.

Handsaming i kontrollutvalet 24.05.22:

Utvalsleiar innleia. Rådmannen opna med å seie at han vil at kommunen skal vere open, drivast skikkeleg og ryddig, og at dette var noko han ikkje likte og ville ta tak i.

Revisor opplyste at det var fyrste gong at han hadde levert negativ erklæring, men at det her dreidde seg om uklære timelister, fiktiv faktura osv. Tysvær kommune var ansvarleg for tilskotet sjølv om prosjekta var blitt sett burt til Røde Kors.

Utvalsleiar viste til at rådmannen vil komme tilbake til saka i september. Utvalet slutta seg til innstillinga.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 24.05.22:

Tysvær kontrollutval tar vedlagte nummererte brev nr 1, dagsett 09.03.22 frå Rogland Revisjon IKS om revisjon av prosjektrekneskap knytta til prosjekta «Fortellerglede» og «Vinduslykke» i samarbeid med Haugesund Røde Kors og revisor si gjennomgang til orientering.

Tysvær kontrollutval ber rådmannen gje ei tilbakemelding til utvalet om oppfølging av revisor sitt brev nr 1 innan 01.09.22.

SAK 12/22 UTTALE TIL ÅRSREKNESKAP OG ÅRSMELDING FOR 2021 – TYSVÆR KOMMUNE

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak og innstilling:

Tysvær kontrollutval vedtek vedlagte uttale til Tysvær kommune sin årsrekneskap og årsmelding 2021 slik den ligg føre (med desse endringane/tillegg).

Kontrollutvalet tilrår at Tysvær kommunestyre godkjenner årsrekneskapen og årsmeldinga for 2021.

Handsaming i kontrollutvalet 24.05.22:

Utvalsleiar innleia og uttrykte at han hadde hatt stor nytte av revisor sitt årsoppgjersnotat.

Revisjonsdirektør Rune Haukaas opna med at dette var det fyrste året dei gav si revisjonsmelding og at dei hadde hatt ein veldig god dialog med administrasjonen i løpet av året og med opne diskusjonar.

Han orienterte så om årsresultatet og kommunen sin økonomiske situasjon og om revisjonen sitt arbeid. Han gjorde greie for funn/merknader i dei ulike delane av rekneskapen. Revisor hadde nokre framlegg til forbettringspunkter som blei gjennomgått. Avstemming og samarbeid mellom sektorene knytte opp til vedtak og økonomi kan med fordel bli betre.

Rådmannen viste til at skifte av revisor hadde vore krevjande, men at dei hadde fått gode råd knytte til forbettringar. Der det var gjort feil, var det blitt retta.

Utvalsleiar takka for ein god oppsummering og den viste at rekneskapen er funnen i orden. Også andre slutta seg til å gje skryt til revisor for hans presentasjon.

Utvalet hadde ingen merknader, og slutta seg til uttalen slik den var fremma.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 24.05.22 og innstilling:

Tysvær kontrollutval vedtek vedlagte uttale til Tysvær kommune sin årsrekneskap og årsmelding for 2021 slik den ligg føre:

Tysvær kommune har i 2021 eit positivt driftsresultat med 91,8 mill. kr, som utgjer 7,5 % av driftsinntektene. Det er øve resultat enn i fjor som var på 6,9 %. Resultatet er godt øve teknisk berekningsutval sin tilrådde resultatmargin på 1,75%.

Under tilvising til utvalet sin eigen gjennomgang av dokumenta og revisjonsmeldinga for 2021, meiner kontrollutvalet at årsrekneskapen og årsrapporten for 2021 totalt sett gjer eit forsvarleg uttrykk for resultatet av kommunen si verksemd for 2021 og for kommunen si økonomiske stoda pr. 31.12.21.

Kontrollutvalet er ikkje kjent med andre forhold, som er kome fram i dialog med revisor, som kunne hatt noko å seie for utvalet sin uttale, jf. kommuneloven § 24-5.

Ut over ovannemnde og det som går fram av saksframlegget til kontrollutvalet, samt revisors orientering om årsoppgjeret og revisjonsmeldinga, har ikkje kontrollutvalet merknader til årsrekneskapen til Tysvær kommune for 2021.

Kontrollutvalet tilrår at Tysvær kommunestyre godkjenner årsrekneskapen og årsmeldinga for 2021.

SAK 13/22 FORENKLA ETTERLEVINGSKONTROLL – REVISOR SI ATTESTASJON OM ØKONOMIFORVATNINGA 2021**Sekretariatet si innstilling:**

Tysvær kontrollutval tar vedlagte attestasjonsuttale, dagsett 22.04.22 frå Rogland Revisjon IKS om økonomiforvaltninga for 2021 og revisor si gjennomgang til orientering.

Tysvær kontrollutval ber rådmannen gje ei tilbakemelding til utvalet om oppfølging av revisor sine merknader til manglande etterleving av anskaffingslova innan 01.09.22.

Handsaming i kontrollutvalet 24.05.22:

Oppdragsansvarleg revisor Rune Haukaas orienterte om kontrollen av anskaffingsregelverket som revisjonen hadde utført. I stikkprøvekontrollen var det ingen avvik på anskaffingar over kr 1,3 mill., men 4 av 6 avvik på anskaffingar mellom kr 100.000 og kr 1,3 mill. Revisjonen hadde difor gitt ein negativ konklusjon på uttalen. Revisor meinte at dette indikerer at kommunen ikkje har heilt tilfredsstillande rutinar på dette området.

Revisor og rådmann meinte det blei jobba godt innan feltet, men at det er mogeleg å bli ennå betre. Det er viktig at dersom det vert gjort unnatak av regelverk, at det ligg føre dokumentasjon.

Utvalet stetta framlegget om å få ei tilbakemelding i septembermøtet, om korleis administrasjonen har følgjer opp revisor sin kontroll.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 24.05.22:

Tysvær kontrollutval tar vedlagte attestasjonsuttale, dagsett 22.04.22 frå Rogland Revisjon IKS om økonomiforvaltninga for 2021 og revisor si gjennomgang til orientering.

Tysvær kontrollutval ber rådmannen gje ei tilbakemelding til utvalet om oppfølging av revisor sine merknader til manglande etterleving av anskaffingslova innan 01.09.22.

SAK 14/22 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 24.05.22

20. Statusrapport pr. mai 2022
21. Komm.styrevedtak 29.03.22, sak 11/22 – Årsmelding 2021 tysvær kontrollutval
22. Komm.styrevedtak 29.03.22, sak 14/22 – Kvalitetssikring av plan- og byggesaks-handsaminga
23. Komm.styrevedtak 29.03.22, sak 15/22 – Bruk av fjernmøte – Kontrollutvalet si oversending
24. Medlemsinfo fra FKT - mars 2022
25. Representantskapsmøte 20.04.22 kl. 10.00– IKA Rogaland IKS
26. Repr.skapsmøte 22.04.22 – Haugaland brann og redning IKS
27. Repr.skapsmøte 25.04.22 - Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
28. Repr.skapsmøte 29.04.22 – Haugaland Vekst IKS (Teams)
29. Generalforsamling 29.04.22 – Haugaland Kraft AS
30. Representantskapsmøte 25.05.22 – HIM IKS
31. Kommunal Rapport 10.03.22 «Om å måle kommunens bærekraft»
32. Kommunal Rapport 22.04.22- «Om årsmelding 2021 fra Sivilombudet»
33. KMD si organisasjonsdatabase - «Kontrollutvala har fått meir å gjere»

Handsaming i kontrollutvalet 24.05.22:

Utvalet hadde ikkje merknader.

Nestleiar Karsten A. Larsen opplyste at han er påmeldt til FKT sin konferanse 08.-09.06.22 på Kløfta. Seniorrådgjevar og ein frå Sveio, Etne og Vindafjord kontrollutval er også påmeldt.

Utvalet stetta sekretær sitt framlegg om at møtet etter møteplan i juni blei avlyst, då det ikkje var saker til møtet.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 24.05.22:

Referatsakene nr 20 – 33 blir tatt til orientering.

Tysvær kontrollutval sitt møte 21. juni etter vedtatt møteplan for 2022 vert avlyst.

Eventuelt

Ingen saker ble meldt eller tatt opp.

Neste møte: tysdag **13. september** 2022, kl. 18.00

Saker: Orientering om selskapet Aksdal Næringspark AS, tilbakemelding på revisor sitt nummererte brev nr 1, tilbakemelding om etterlevingskontrollen 2021, revisor si eigenerklæring for 2022, budsjett for kommunens kontrollarbeid 2023

Aksdal, 24. mai 2022

Ola S. Apeland (sign.)
kontrollutvalsleiar

Toril Hallsjø (sign.)
Utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	13.09.22	16/22
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	217	

ORIENTERING FRÅ SELSKAP MED KOMMUNALT EIGARSKAP – AKSDAL NÆRINGS PARK AS

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Tysvær kontrollutval tek daglege leiar/adm.dir Bent Jakobsen si utgreiing om selskapet Aksdal Næringspark AS til orientering.

Bakgrunn

Utvalet vedtok i møtet 21.09.21, sak 14/21 følgjande:

Tysvær kontrollutval vedtek følgjande plan for orientering frå administrasjonen og kommunale selskap:

~~4. møte 2021~~	~~Haugaland Næringspark AS og kommunalsjef teknisk~~
~~1. møte 2022~~	~~Karmsund Havn IKS~~
~~2. møte 2022~~	~~Haugaland Brann og redning IKS~~
3. møte 2022	Aksdal Næringspark AS
4. møte 2022	Tysvær Arena Drift AS

Tidsramma vert sett til 30-40 min. inklusiv spørsmål.

Sekretariatet får fullmakt til å invitere i ei anna rekkefølge enn slik lista er sett opp, dersom den inviterte ikkje har høve til å stille i det aktuelle møtet.

Orienteringane var/er tenkt å gjere utvalet betre kjend med drifta av kommunen eller kommunale selskap og dei utfordringar administrasjonen eller dagleg leiar står overfor.

Planen blei oversendt rådmannen og leiarane av selskapa i fjor haust. Det framgjekk i brevet at tidspunkta kunne endrast/byttast for dei inviterte.

Etter avtale med dagleg leiar/adm.dir Bent Jakobsen stillar han til møtet for å orientere om selskapet Aksdal Næringspark.

Frå www.purehelp.no ligg følgjande opplysningar om selskapet:

Org. nr 995 775 190
 Firmanavn: Aksdal Næringspark AS
 Selskapsform: AS med akjekapital NOK 20 000 000
 Stifta: 16.06.2010
 Formål: Selskapets formål er å erverve, byggemodne og utvikle/selje tomter i Aksdal Næringspark ved Eikeskog i Tysvær kommune.

Tilsette : 1
 Adm. dir Bent Jakobsen
 Styreleiar: Fredrik Skadal
 Styremedlemmer: Anita Halsnes, Tormod Førland og Kirsti Tønnesen

Eiere: (2)	Aksdal Invest AS	60 %
	Tysvær kommune	40 %

Siste innlevert regnskap i **2021** viser en omsetning på **NOK 20 146 000**, et driftsresultat på **NOK 5 027 000** og hvor egenkapital var **positiv** med **NOK 20 071 000**

Sekretariatet har som standard å foreslå at det blir orientert om følgende (kun veiledende), men om dette passer må den inviterte selv avgjøre:

Selskapet

- Korleis selskapet er organisert
- kva tenester som ligg til selskapet

Talet på tilsette

- Rekruttering av medarbeidarar
- Eventuelle utfordringar når det gjeld rekruttering

Budsjett og rekneskap

- Rammer
- Resultat

Tankar om framtida

- Utfordringar
- Planar

Det er fastsett tidsramme med 30-40 minutt inklusiv spørsmål, men det er mogleg for utvalet å utvide denne, dersom det er ønskeleg. Til møtet er det andre saker, så det er viktig å halde ei tidsramme.

Det er også greit, dersom nokon av utvalsmedlemmene skulle ha innspel eller spesielle ønskjer om emne og spørsmål, om dei varslar om det via sekretariatet i forkant av orienteringa.

Aksdal, 06.09.22

Toril Hallsjø (sign.)
 Dagleg leiar/utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	13.09.22	17/22

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	212	

OPPFØLGING AV BREV NR 1 – REVISJON AV PROSJEKT-REKNESKAP MED NEGATIV/MODIFISERT KONKLUSJON

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Tysvær kontrollutval tar rådmannen si tilbakemelding til revisor sitt brev nr 1 om prosjektrekneskap i samarbeid med Haugesund Røde Kors til orientering.

Vedlegg:

Rådmannen sitt brev, dagsett 18.08.22

Bakgrunn

Utvalet vedtok samrøystes i møtet 24.05.22 , sak 11/22 følgende:

Tysvær kontrollutval tar vedlagte nummererte brev nr 1, dagsett 09.03.22 frå Rogland Revisjon IKS om revisjon av prosjektrekneskap knytta til prosjekta «Fortellerglede» og «Vinduslykke» i samarbeid med Haugesund Røde Kors og revisor si gjennomgang til orientering.

Tysvær kontrollutval ber rådmannen gje ei tilbakemelding til utvalet om oppfølging av revisor sitt brev nr 1 innan 01.09.22.

I følge kommunelova § 24-7 skal revisor gje skriftleg melding til kontrollutvalet ved ulike forhold, slik som mellom anna:

- b) vesentlige mangler ved registrering av og dokumentasjon av regnskapsopplysninger,*
- c) vesentlige mangler ved den økonomiske internkontroll*

....

- e) enhver mislighet*

Slike meldingar skal sendast som nummert brev til kontrollutvalet, med kopi til kommunedirektøren.

Rogaland Revisjon IKS sendte nummert brev til Tysvær kontrollutval, dagsett 09.03.22 om revisjon av to prosjektrekneskap som gav grunnlag for negativ/modifisert konklusjon. Brevet og revisjonsberetningene var vedlagt saksframlegget til maimøtet. Det gjaldt to prosjekt utført av Haugesund Røde Kors på vegne av/i samarbeid med Tysvær kommune. Det var/er prosjekta «Fortellerglede» og «Vinduslykke». Tysvær kommune står ansvarleg for prosjekta overfor statsforvaltar.

Revisor hadde funne fiktiv faktura for trykking av bøker og levering pr 31.10.21. Bøkene ble senere levert til trykking våren 2022. Forholdet var/er etter revisjonen sin oppfatning misligheit og rokkar generelt med tiltroen til prosjekt og ansvarlege. Vidare var/er det funne gjennomgåande i bae prosjekta at dei synast å bidra til inndekning av foreningen sine generelle driftskostnader, og dette utover prosjektet sitt formål og tilsagn frå statsforvalteren.

I følge revisor er lønnskostnader ikkje prosjektført etter timeføring, men basert på anslag frå HKR om ukentleg involvering. Det er difor ikkje mogeleg for revisor å etterprøve eller verifisere dette. Det blir vist til brevet og beretningene om meir detaljer for bakgrunn for brev og konklusjonar. Revisor konkluderte med:

Negativ konklusjon

Vi har revidert Røde Kors regnskapsoppstilling for prosjekt «Fortellerglede» med sum brutto utgifter på kr 199 870, med tilhørende inntekter på kr 200 000.

Vi mener at den medfølgende regnskapsoppstillingen inneholder vesentlige feil og ikke gir en dekkende framstilling av prosjektets utgifter per 31.12.21, da prosjektet er belastet med kostnader som ikke kommer inn under tilskuddets formål eller nasjonale retningslinjer for tilskuddsordningen.

Videre ble det for tilskudd til aktivitetstilbud og besøksvert gitt følgende konklusjon:

Konklusjon

Vi har revidert Tysvær kommunes regnskapsoppstilling for prosjekt «aktivitetstilbud og besøksvert – de forunderlige årstider» og Røde Kors sin regnskapsoppstilling for prosjektet «Vinduslykke» med sum utgifter på kr 800 334. Kommunen har fått tilskuddsmidler på kr 774 000. Tilskudd som gjelder Vinduslykke, kr 500 000 er videreformidlet til Røde Kors. Kostnader på prosjektet «de forunderlige årstider» er på kr 290 825 inkl mva.

Vi mener at den medfølgende regnskapsoppstillingen i det alt vesentlige gir en dekkende framstilling av prosjektets utgifter per 31.12.21. Vi vil likevel presisere at det ikke er mulig for oss å verifisere den reelle lønnskostnaden knyttet til administrasjon og oppfølging, og at det er inntatt et mindre omfang av ordinære driftsutgifter i prosjektkostnader tilknyttet prosjektet «Vinduslykke». Restmidler på prosjektet er benyttet til innkjøp av gavekort etter avtale med Statsforvalter.

I følge revisor har Haugesund Røde Kors hatt ei anna oppfatning og meiner at dette er prosjekt som i sin natur gjer rom for prosjektbelastning av meir generelle kostnader, og at det er naturleg at dei belaster prosjektet kostnader mot budsjett og ikkje begrensa til underliggende reell aktivitet.

Rådmannen sin tilbakemelding

Sekretariatet har mottatt rådmannen si tilbakemelding 18.08.22. Brevet følger som vedlegg, men er også tatt inn i saksframlegget:

«Rådmannen gir med dette tilbakemelding på vedtak i kontrollutvalget 24.mai 2022.

Tysvær kommune mottok i april 2021 tilskudd på kr. 200 000,- fra Statsforvalteren i Rogaland fra ordningen «Aktivitetstilbud for å motvirke ensomhet» til prosjekt «Fortellerglede». Dette var et samarbeidsprosjekt mellom Tysvær kommune og Haugesund Røde kors om skrivegruppe for eldre. Tilskuddet skulle benyttes innen 31.12.21.

Tysvær kommune inngikk avtale med Haugesund Røde Kors om driften av prosjektet og overførte beløpet på kr 200 000,- i sin helhet.

I forbindelse med revisors gjennomgang av prosjektet våren 2022 ble Tysvær kommune gjort oppmerksom på at noe av tilskuddet hadde gått til administrasjon- og regnskapskostnader, noe som kan forstås å være utenfor vilkårene for tilskuddsordningen.

I forbindelse med revisors gjennomgang var Tysvær kommune i dialog med Haugesund Røde kors, Rogaland Revisjon og Statsforvalteren i Rogaland. Tysvær kommune har lagt frem all informasjon som kommunen hadde tilgjengelig i gjennomgangen av prosjektet. Tysvær kommune gikk nøye gjennom prosjektet med Haugesund Røde Kors som samarbeidspartner. Det har vært et konstruktivt samarbeid, der begge parter ønsket å oppklare hvordan prosjektet kunne få en negativ bemerkning i revisjonen.

Om fiktiv faktura; *Opprinnelig plan når det gjaldt trykking av bok var at betalingen skulle skje i 2021, via gavekort, med trykking våren 2022. Dette var avklart med Statsforvalteren. Ved en menneskelig svikt i Haugesund Røde Kors ble det fakturert trykking av bøker, med en tekst på fakturaen, som om bøkene ble levert i 2021. Dette var aldri en del av planen, bøkene ble trykket i mars 2022 som planlagt.*

Tilbakebetaling deler av tilskudd

Ved prosjektgjennomgangen våren 2022, ble det avtalt med Statsforvalteren i Rogaland at Tysvær kommune skulle tilbakebetale deler av tilskuddet, som kunne forstås som utenfor vilkårene. Beløpet som Haugesund Røde Kors hadde kontert på administrasjon- og regnskapskostnader var kr. 30 130,-. Dette beløpet har Haugesund Røde Kors betalt tilbake til Tysvær kommune. Tysvær kommune har refundert tilsvarende beløp til statsforvalteren etter avtale.

Tysvær kommune vil fremover ha et sterkere fokus på styring og kontroll i samarbeidsprosjekter med frivillige og private aktører. Dette kan for eksempel være tydeligere samarbeidsavtaler, tettere samarbeid i arbeid med søknader og tildelinger med jevnlig rapportering på budsjett og regnskap underveis.

Prosjektet i sin helhet ble gjennomført etter oppsatt prosjektplan med fortellermøter for målgruppen og utgivelse av historiene i bokform».

Sekretariatet sine vurderingar

På bakgrunn av det som er kjem fram i rådmannen si tilbakemelding, vil sekretariatet tilrå at utvalet tar tilbakemeldinga til orientering.

Deler av tilskotet er tilbakebetalt og samarbeidet er nærare vurdert med tanke på betre styring og kontroll ved seinere prosjekt.

Etter § 24-7 siste ledd i kommunelova skal revisor årleg gje ein skriftleg oppsummering til kontrollutvalet om skriftlege påpeikingar som er tatt opp, men som ikkje er retta opp eller som ikkje er tilstrekkeleg følgt opp.

Aksdal, 05.09.22

Toril Hallsjø (sign.)

Dagleg leiar/utvalssekretær

Haugaland Kontrollutvalgssekretariat Iks

Dato: 18.08.2022

Postboks 57

Dokumentnummer: 20/17669-10

5575 Aksdal

Deres referanse:

Saksbehandler: Annbjørg Lunde

Tilbakemelding på vedtak i kontrollutvalget – Revisjon av prosjektrekneskap med negativ/modifisert konklusjon

Rådmannen gir med dette tilbakemelding på vedtak i kontrollutvalget 24.mai 2022.

Tysvær kommune mottok i april 2021 tilskudd på kr. 200 000,- fra Statsforvalteren i Rogaland fra ordningen «Aktivitetstilbud for å motvirke ensomhet» til prosjekt «Fortellerglede». Dette var et samarbeidsprosjekt mellom Tysvær kommune og Haugesund Røde kors om skrivegruppe for eldre. Tilskuddet skulle benyttes innen 31.12.21.

Tysvær kommune inngikk avtale med Haugesund Røde Kors om driften av prosjektet og overførte beløpet på kr 200 000,- i sin helhet.

I forbindelse med revisors gjennomgang av prosjektet våren 2022 ble Tysvær kommune gjort oppmerksom på at noe av tilskuddet hadde gått til administrasjon- og regnskapskostnader, noe som kan forstås å være utenfor vilkårene for tilskuddsordningen.

I forbindelse med revisors gjennomgang var Tysvær kommune i dialog med Haugesund Røde kors, Rogaland Revisjon og Statsforvalteren i Rogaland. Tysvær kommune har lagt frem all informasjon som kommunen hadde tilgjengelig i gjennomgangen av prosjektet. Tysvær kommune gikk nøye gjennom prosjektet med Haugesund Røde Kors som samarbeidspartner. Det har vært et konstruktivt samarbeid, der begge parter ønsket å oppklare hvordan prosjektet kunne få en negativ bemerkning i revisjonen.

Om fiktiv faktura; Opprinnelig plan når det gjaldt trykking av bok var at betalingen skulle skje i 2021, via gavekort, med trykking våren 2022. Dette var avklart med Statsforvalteren. Ved en menneskelig svikt i Haugesund Røde Kors ble det fakturert trykking av bøker, med en tekst på fakturaen, som om bøkene ble levert i 2021. Dette var aldri en del av planen, bøkene ble trykket i mars 2022 som planlagt.

Tilbakebetaling deler av tilskudd

Ved prosjektgjennomgangen våren 2022, ble det avtalt med Statsforvalteren i Rogaland at Tysvær kommune skulle tilbakebetale deler av tilskuddet, som kunne forstås som utenfor vilkårene. Beløpet som Haugesund Røde Kors hadde kontert på administrasjon- og regnskapskostnader var kr. 30 130,-. Dette beløpet har Haugesund Røde betalt tilbake til Tysvær kommune. Tysvær kommune har refundert tilsvarende beløp til statsforvalteren etter avtale.

Tysvær kommune vil fremover ha et sterkere fokus på styring og kontroll i samarbeidsprosjekter med frivillige og private aktører. Dette kan for eksempel være tydeligere samarbeidsavtaler, tettere samarbeid i arbeid med søknader og tildelinger med jevnlig rapportering på budsjett og regnskap underveis.

Prosjektet i sin helhet ble gjennomført etter oppsatt prosjektplan med fortellermøter for målgruppen og utgivelse av historiene i bokform.

Med hilsen

Sigurd Eikje
rådmann

Annbjørge Lunde
kommunalsjef helse og mestring

Dokumentet er godkjent elektronisk.

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	13.09.22	18/22
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	212	

TILBAKEMELDING OM FORENKLA ETTERLEVINGSKONTROLL AV ØKONOMIFORVALTNINGA FOR 2021

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Tysvær kontrollutval tar rådmannen si tilbakemelding 29.08.22 til revisor sin uttale om etterleving av økonomiforvaltninga knytte til anskaffingar for 2021 til orientering.

Vedlegg: Rådmannen si tilbakemelding, dagsett 29.08.22

Bakgrunn

Kontrollutvalet vedtok samrøystes i møtet 24.05.22, sak 13/23 følgjande:

Tysvær kontrollutval tar vedlagte attestasjonsuttale, dagsett 22.04.21 frå Rogaland Revisjon IKS om økonomiforvaltninga for 2021 til orientering.

Tysvær kontrollutval ber rådmannen gje ei tilbakemelding til utvalet om oppfølging av revisor sine merknader til maglande etterleving av anskaffeingslova innen 01.09.22.

I følge kommunelova § 23-2 bokstav B skal kontrollutvalet mellom anna sjå etter at «... at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak».

Vidare står det i kommuneloven § 24-9 om kontroll med økonomiforvaltninga følgjande:

«Regnskapsrevisor se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen».

Uttalen for 2021

Rogaland Revisjon IKS gav si uttale, dagsett 22.04.22, for Tysvær kommune om perioden 01.01. - 31.12.21. Revisor konkluderer med:

Negativ konklusjon

«Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Tysvær kommune ikke i det alt vesentlige har gode rutiner for anskaffelser over terskelverdien på 1,3 mill. Det ble ikke avdekket avvik ved vår gjennom-gang av 5 utplukk.

Det er på den andre side avdekket avvik i 4 av 6 anskaffelser ved kontroll av anskaffelser mellom terskelverdien på kr 100.000- kr 1.300.000.

Tysvær kommune etterlever i så måte ikke anskaffelsesloven.»

Rådmannen si tilbakemelding

Vedlagt følger rådmannen si tilbakemelding, dagsett 29.08.22 til kontrollutvalet. Han skriv etter innleiinga:

«I dag er terskelverdien for anskaffelser uten kunngjøringsplikt hevet til kr 1 400 000. Enkeltstående anskaffelser under kr 100 000 som ikke er omfattet av rammeavtale og som ikke er delt opp i den hensikt å unngå lovgivningen, er unntatt anskaffelseslovgivningen og omfattes kun av interne retningslinjer. Disse er utarbeidet og er tilgjengelige i kommunens kvalitetssystem.

Revisors merknad gjelder således for anskaffelser med verdi mellom kr 100 000 og kr 1 400 000, dvs. del I i forskriften. Det er ikke utlysingsplikt for disse anskaffelsene, men grunnleggende prinsipper gjelder:

§ 4.Grunnleggende prinsipper

Oppdragsgiveren skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarehet og forholdsmessighet.

For anskaffelser med verdi over kr 100 000 gjelder også protokollplikt.

Dette betyr at det skal være konkurranse for disse anskaffelsene; jo nærmere terskelverdien på kr 1 400 000 man er, jo flere leverandører skal forespørres om å gi tilbud.

Tysvær kommune skal som hovedregel bruke Mercell (kommunens elektroniske anbudsverktøy) også i gjennomføringen av disse konkurransene, ved at forespørselen rettes digitalt kun til utvalgte leverandører. Da genereres også en protokoll, og man kan opprette avtale for digital signering etter at konkurransen er gjennomført, samtidig som arkivplikten er ivaretatt ved at Mercell er integrert mot ACOS arkivsystem. Delegasjonsreglementet beskriver signaturfullmaktene.

Rådmannen vil fremover fortsette med tiltak i organisasjonen for å bedre rutiner, kompetanse og forståelse for overholdelse av anskaffelsesloven. Det er spesielt viktig at dersom det er behov for å anskaffe noe i del I, som ikke er omfattet av rammeavtale, må innkjøpsavdelingen bli kontaktet for hjelp til gjennomføring av anskaffelsen.

Ved å være tydelig på behov og krav til leveransen, er gjennomføring av konkurranse i del I en relativt enkel prosedyre.

Innkjøpsavdeling har startet arbeidet med å formidle dette ut til organisasjonen, bygge prosedyren inn i kvalitetssystemet og utforme et enkelt Webinar for opplæringsformål.»

Sekretariatet har i dag 06.09.22 frå økonomisjefen mottatt følgjande følgjande retting:

*Det ble opplyst om i svar på forenklet etterlevelseskontroll økonomi - anskaffelser, at den nasjonale terskelverdien er satt nylig opp til 1,4 mill. kroner.
Den informasjonen er feil.*

Terskelverdien er satt opp til 1,4 mill. kroner for statlige myndigheters vare- og tjenestekontrakter, IKKE for kommunale.

Den nasjonale terskelverdien er altså fortsatt kr 1 300 000. Del 1 anskaffelser er anskaffelser under dette.

Sekretariatet sine kommentarar

I følge kommunelova § 23-2 bokstav B og forskrift for kontroll og revisjon § 3, ligg det til kontrollutvalet å sjå til at rekneskapsrevisor sine påpeikingar blir retta eller fulgt opp. Dette for å sikre at kontrollen får effekt og bidrar til forbedringar. Hvis påpeikingane ikkje blir retta eller fulgt opp, skal kontrollutvalet rapportere det til kommunestyret.

Det ligg ikkje til kontrollutvalet å fastsette korleis administrasjonen skal følgje opp påviste avvik/manglar i det konkrete tilfellet, då dette er rådmannen sitt ansvar. Det har vore praksis for at administrasjonen møter i utvalet og orienterar om oppfølginga og/eller svarer på spørsmål, i tillegg til den skriftlege oversendinga.

Sekretariatet meiner rådmannen i denne saka har gjeve ei tilbakemelding som er særskilt kort. Den seier ikkje noko om korleis regelverk og rutinar er tenkt formidla ut i organisasjonen, dvs til dei mange innkjøparane. Det er heller ikkje sett nokon frist eller om det er laga nokon framdriftsplan for Webinar-planane og korleis dei skal gjennomførast. Dette kunne ha vore meir utdjupa, men sekretariatet legg opp til at rådmannen følgjer dette opp i løpet av hausten.

Etter § 24-7 siste ledd skal revisor årleg gje ein skriftleg oppsummering til kontrollutvalet om skriftlege påpeikingar som er tatt opp, men som ikkje er retta opp eller som ikkje er tilstrekkeleg fulgt opp. Etter denne tilbakemeldinga frå administrasjonen vil dei kunne vise til kva som er blitt gjort i etterkant av kontrollen.

Aksdal, 06.09.22

Toril Hallsjø (sign.)

Dagleg leiar/utvalssekretær

Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
T. Hallsjø
Pb 57

5575 AKSDAL

Dato: 29.08.2022
Dokumentnummer: 22/3502-1
Deres referanse:
Saksbehandler: Meike Baumgart

Svar - Forenklet etterlevelsesk kontroll økonomiforvaltning 2021

Viser til sak 13/22 i kontrollutvalget den 24.05.2022 om forenklet etterlevelsesk kontroll.

Tysvær kontrollutval ber rådmannen gje ei tilbakemelding til utvalet om oppfølging av revisor sine merknader til manglande etterleving av anskaffingslova innan 01.09.22.

Negativ konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Tysvær kommune ikke i det alt vesentlige har gode rutiner for anskaffelser over terskelverdien på 1,3 mill. Det ble ikke avdekket avvik ved vår gjennomgang av 5 utplukk.

Det er på den andre side avdekket avvik i 4 av 6 anskaffelser ved kontroll av anskaffelser mellom terskelverdien på kr 100.000 – kr 1.300.000.

Tysvær kommune etterlever i så måte ikke anskaffelsesloven.

Svar til kontrollutvalget:

I dag er terskelverdien for anskaffelser uten kunngjøringsplikt hevet til kr 1 400 000. Enkeltstående anskaffelser under kr 100 000 som ikke er omfattet av rammeavtale og som ikke er delt opp i den hensikt å unngå lovgivningen, er unntatt anskaffelseslovgivningen og omfattes kun av interne retningslinjer. Disse er utarbeidet og er tilgjengelige i kommunens kvalitetssystem.

Revisors merknad gjelder således for anskaffelser med verdi mellom kr 100 000 og kr 1 400 000, dvs. del I i forskriften. Det er ikke utlysingsplikt for disse anskaffelsene, men grunnleggende prinsipper gjelder:

§ 4.Grunnleggende prinsipper

Oppdragsgiveren skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvnbarhet og forholdsmessighet.

For anskaffelser med verdi over kr 100 000 gjelder også protokollplikt.

Dette betyr at det skal være konkurranse for disse anskaffelsene; jo nærmere terskelverdien på kr 1 400 000 man er, jo flere leverandører skal forespørres om å gi tilbud.

Tysvær kommune skal som hovedregel bruke Mercell (kommunens elektroniske anbudsverktøy) også i gjennomføringen av disse konkurransene, ved at forespørselen rettes digitalt kun til utvalgte leverandører. Da

genereres også en protokoll, og man kan opprette avtale for digital signering etter at konkurransen er gjennomført, samtidig som arkivplikten er ivaretatt ved at Merzell er integrert mot ACOS arkivsystem. Delegasjonsreglementet beskriver signaturfullmaktene.

Rådmannen vil fremover fortsette med tiltak i organisasjonen for å bedre rutiner, kompetanse og forståelse for overholdelse av anskaffelsesloven. Det er spesielt viktig at dersom det er behov for å anskaffe noe i del I, som ikke er omfattet av rammeavtale, må innkjøpsavdelingen bli kontaktet for hjelp til gjennomføring av anskaffelsen.

Ved å være tydelig på behov og krav til leveransen, er gjennomføring av konkurranse i del I en relativt enkel prosedyre.

Innkjøpsavdeling har startet arbeidet med å formidle dette ut til organisasjonen, bygge prosedyren inn i kvalitetssystemet og utforme et enkelt Webinar for opplæringsformål.

Med hilsen

Sigurd Eikje
rådmann

Meike Baumgart
økonomisjef

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi til:

Meike Baumgart
Sigurd Eikje
Torill Hallsjø

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	13.09.22	19/22

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	212	

Vil bli behandla i lukka møte – OFL § 24/KL § 11-5 andre ledd

Revidert saksframlegg

REVISOR SITT BREV NR 2 OM VARSEL OG BREV NR 3 OM AVKLARING

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Tysvær kontrollutval tar vedlagte nummererte brev nr 2, dagsett 02.06.22 og nummerert brev nr 3 frå Rogland Revisjon og revisor si gjennomgang i møtet til orientering.

Vedlegg:

Revisor sitt brev nr 2, dagsett 02.06.22

Revisor sitt brev nr 3, dagsett 06.09.22

Bakgrunn

I følge kommunelova § 24-7 skal revisor gje skriftleg medlding til kontrollutvalet ved ulike forhold, slik som mellom anna:

- b) vesentlige mangler ved registrering av og dokumentasjon av regnskapsopplysninger,*
- c) vesentlige mangler ved den økonomiske internkontroll*

....

- e) enhver mislighet*

Slike meldingar skal sendast som nummerert brev til kontrollutvalet, med kopi til kommunedirektøren.

Rogland Revisjon IKS sendte nummerert brev til Tysvær kontrollutval, dagsett 02.06.22 på bakgrunn av melding om mogeleg mistanke om mislegheit. Brevet er vedlagt saksframlegget. Kopi av brevet er også sendt til kommunedirektøren.

Revisor vil gje ei munnleg orientering til utvalet. Møtet vil bli lukka, jf. kommunelova § 11-5, 2. ledd .....

Sekretariatet sine vurderingar

På bakgrunn av revisor sitt brev, gav sekretariatet si tilråing 05.09.22 om at utvalet tar brevet til revisor og revisor si utgreiing i møtet til orientering, og at utvalet ber rådmannen gje ei tilbakemelding om kva som er og vil bli gjort når det gjeld det aktuelle forholdet og av omsynet til å få til betre styring og kontroll i framtida.

Sekretariatet tilrådte at det blei sett ein frist for rådmannen til å komme med ei skriftleg tilbakemelding innan **1. november 2022**. Tilbakemeldinga vil då kunne blitt handsama av utvalet i novembermøtet, som er sett til 8. november. Dersom det blei vurdert som kort frist vil det gjort framlegg om frist til 31. desember, slik at tilbakemelding blir til fyrste møtet på nyåret.

Nye opplysningar

Det er no frå revisor komme eit nytt nummerert brev nr 3 med overskrift «*Mulig mislighet avklart*». Det blei oversendt sekretariatet 06.09.22 kl 13.48, rett etter at innkalling og sakskart var sendt ut kl. 13.30. Brevet er vedlagt saken som vedlegg 2.

Oppdragsansvarlig revisor skriver i e-post 06.09 følgjande:

«Se vedlagte nummererte brev. Vi mottok den siste tilbakemeldingen fra kommunen i dag, men det er fint hvis dette kan tas på førstkommende møte og saken vil da sannsynligvis avsluttes».

I brevet framgår det melleom anna:

«Saksforholdet er nå nærmere avklart, og det er revisors forståelse at det ikke er tale om misligheter, men mangelfull oppfølging av interne rutiner, og til dels sviktende vurderinger.

Administrasjonen har fulgt saken opp på tilfredsstillende vis.

Det anbefales at saken avsluttes fra kontrollutvalgets side.»

Sekretariatet vil nå tilrå at utvalet tar dei nummerert breva og revisor sin gjennomgang i møtet til oreintering.

Aksdal, 06.09.22

Toril Hallsjø (sign.)

Dagleg leiar/utvalssekretær

Til Kontrollutvalget i Tysvær
v/kontrollutvalgssekretariatet

Kopi: Kommunedirektøren i Tysvær kommune

NUMMERERT BREV NR 2 – MULIG MISLIGHET

Revisor har blitt kjent med saksforhold hvor det er meldt fra om eller på annen måte reist mistanke om misligheter.

I samsvar med kommuneloven § 24-7 varsles kontrollutvalget om dette.

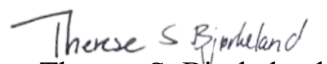
Forholdet vil redegjøres for i førstkommende møte, når møtet er lukket, jf kommunelovens § 11-5.

Vi vil minne om at nummererte brev iht bokføringsloven § 13, pkt. 4 er inkludert i oppbevaringspliktig regnskapsmateriale som må oppbevares på en ordnet og betryggende måte.

Stavanger, 02.06.2022
Rogaland Revisjon IKS

Rune Haukaas
Revisjonsdirektør

Therese S. Bjørkeland
Statsautorisert revisor

Til Kontrollutvalget i Tysvær
v/kontrollutvalgssekretariatet

Kopi: Kommunedirektøren i Tysvær kommune

NUMMERERT BREV NR 3 – MULIG MISLIGHET AVKLART

Det vises til nummerert brev nr. 2 – 2022, hvor det ble informert om saksforhold hvor det var meldt fra om eller på annen måte reist mistanke om misligheter.

Saksforholdet er nå nærmere avklart, og det er revisors forståelse at det ikke er tale om misligheter, men mangelfull oppfølging av interne rutiner, og til dels sviktende vurderinger.

Administrasjonen har fulgt saken opp på tilfredsstillende vis.

Det anbefales at saken avsluttes fra kontrollutvalgets side.

Forholdet kan redegjøres for i førstkommende møte, når møtet er lukket, jf kommunelovens § 11-5.

Vi vil minne om at nummererte brev iht bokføringsloven § 13, pkt. 4 er inkludert i oppbevaringspliktig regnskapsmateriale som må oppbevares på en ordnet og betryggende måte.

Stavanger, 06.09.2022
Rogaland Revisjon IKS

Rune Haukaas
Revisjonsdirektør

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	13.09.22	20/22

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

REVISOR SI EIGENERKLÆRING FOR 2022

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Tysvær kontrollutval tar den framlagde eigenerklæring, dagsett 29.06.22, frå oppdragsansvarleg revisor Rune Haukaas og Silje Nygård, Rogaland Revisjon IKS til orientering.

Vedlegg: Revisor si eigenerklæring, dagsett 29.06.22 – Rune Haukaas - rekneskapsrevisjon
Forvaltningsrevisor si eigenerklæring, dagsett 29.06.22 – Silje Nygård

Saksorientering

Kommunelova § 24-4 og forskrift om kontrollutval og revisjon kap. 3 (§§ 16-21) slår fast at oppdragsansvarleg revisor for kommunar skal vere uavhengig og ha god vandel. Forskrifta slår også fast at oppfølging av dette kravet ligg til kontrollutvalet, jfr § 3 – «påse.... at regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kap. 2 og 3».

I følge § 24-4 skal den som foretar revisjon for ein kommune ikkje ta oppdrag for kommunen dersom revisor eller revisor sine nærstående har ein slik tilknytning til kommunen at den kan svekke revisor si sjølvstende og objektivitet. I tillegg seier forskrifta §§ 16-21 noko om dei krav som vert stilt for at revisor skal vere uavhengig, og dei avgrensningar som gjeld for revisor ved gjennomføring av revisjonsoppdraget.

Vurdering

I følge forskrifta § 19 skal oppdragsansvarleg revisor **årleg**, og elles ved behov, gje ein skriftleg eigenerklæring av si sjølvstende til kontrollutvalet. Krav til sjølvstende og objektivitet gjeld også for revisor sine medarbeidarar, men det er berre oppdragsansvarleg revisor som pliktar å leggje fram ei **skriftleg vurdering** for kontrollutvalet.

Revisor gjer i vedlegget greie for si sjølvstende overfor kommunen i samsvar med krava i kommunelova og i forskrifta. Det går fram at det ikkje ligg føre noko som tilseier at valde revisorar frå Rogaland Revisjon IKS ikkje er uavhengig når det gjeld forholdet til Tysvær kommune. Fråsegna vert gjeve på revisor sitt eige ansvar og skal ikkje godkjennast av kontrolutvalet, men bli tatt til orientering.

Aksdal, 05.09.22

Toril Hallsjø

Dagleg leiar/utvalssekretær

Til kontrollutvalget i Tysvær kommune

VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHET OVERFOR TYSVÆR KOMMUNE

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Rogaland Revisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnende har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Tysvær kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Tysvær kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Tysvær kommune.

Stavanger, 29.06.2022
Rogaland Revisjon IKS

Rune Haukaas
Revisjonsdirektør

Til kontrollutvalget i Tysvær kommune

VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHET OVERFOR TYSVÆR KOMMUNE

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Rogaland Revisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

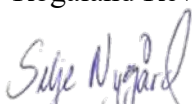
Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnende har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Tysvær kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Tysvær kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Tysvær kommune.

Stavanger, 29.06.2022
Rogaland Revisjon IKS

Silje Nygård

Leder forvaltningsrevisjon

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	13.09.22	21/22
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

ORIENTERING OM REVISJONSSTRATEGI OG FORENKLA ETTERLEVINGSKONTROLL FOR REVISJONSÅRET 2022

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Tysvær kontrollutval tar revisor sin gjennomgang om revisjonsstrategi og risiko- og vesentlegheitsvurderingar som grunnlag for den forenkla etterlevingskontrollen for revisjonsåret 2022 til orientering.

Bakgrunn

Etter kommunelova § 23-2, bokstav a skal kontrollutvalet ”*påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte*”. Kontrollen blir gjennomført bl.a. ved at revisjonen rapporterar til kontrollutvalet på dei ulike trinna i revisjonsprosessen. Rapporteringa skal dekkje både planlegging, gjennomføring og oppsummering av arbeidet.

I følge kommunelova § 24-2 og god kommunal revisjonsskikk skal revisor planlegge sitt arbeid, og då med årleg utarbeide ein plan for revisjon av rekneskapet. Dette er eit internt dokument som styrer det arbeidet revisor må utføre for å kunne godkjenne rekneskapet..

Strategi 2022

Rogaland Revisjon IKS har varsla at dei har utarbeida ein slik plan/strategi for Tysvær kommune. Oppdragsansvarleg rekneskapsrevisor vil presentere planen/strategien i møtet.

Revisor vil i tillegg orientere om forenkla etterlevingskontroll (FEK). Etter kommunelova § 23-2 skal kontrollutvalet bl.a. «***påse ....at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak....***».

Etter kommunelova § 24-9 skal revisor basere FEK på ein risiko- og vesentligheitsvurdering, som skal leggjast fram for kontrollutvalet. Revisor skal seinast 30. juni gje ei skriftleg uttale om resultatet av kontrollen.

Revisor skal innhente tilstrekkeleg informasjon til å vurdere om det ligg føre brot på lovar, forskrift eller vedtak, og om brotet må ha mykje å seie for økonomiforvaltningen.

Føremålet med FEK er å førebyggje svikt og medverke til å sikre at kommunen følgjer sentrale lovar og vedtak på økonomiområdet.

Revisor vil gje ein munnleg orientering til utvalet om hovudinnhaldet i sitt arbeid. Opplysningar som kjem fram i møtet kan bli vurdert som ikkje offentlege og møtet kan difor bli lukka, jf. i medhald av Offentleglova § 24/ kommuneloven § 11-5 tredje ledd bokstav b, men dette skal også vurderast opp mot omsyn til meir-offentlegheit, før eventuelt lukking.

Rekneskapen vert ikkje avslutta før etter at rekneskapen for 2022 er lagt fram våren 2023. Hovudarbeidet i det enkelte rekneskapsåret starter difor ikkje før om hausten og på nyåret.

Forskrift om kontrollutval og revisjon § 19 pålegg også oppdragsansvarleg revisor årleg, og elles ved behov, å gje ein skriftleg vurdering av sin uavhengigheit ogandel til kontrollutvalet. Eigenerklæringa for 2022 vert lagt fram for utvalet i i same møte somom revisjonsstrategi.

Kontrollutvalet si handsaming av revisjonsplan og evt. informasjon om rekneskapsrevisjonen så langt i 2022, vil altså vere eit ledd i å sjå til at kommunen sine rekneskapar blir revidert på ein tryggande måte og at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Slik sekretariatet ser det, bør kontrollutvalet få høve til å komme med innspel til fokusområde i interimrevisjonen som skal gjennomførast, evt. seinare revisjonar, dersom dei ønskjer det, sjølv om det er revisjonen som fastset den endelege revisjonsplanen.

Orienteringen bør vere innan ei tidsramme med 30 minutt inklusiv spørsmål. Det vil vere mogleg for utvalet å utvide denne, dersom det er ønskeleg. Til dette møtet er det mange saker, så det er viktig å halde ei tidsramme.

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i møtet, vert det tilrådd at kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Aksdal, 05.09.22

Toril Hallsjø (sign.)
Dagleg leiar/utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kommunestyret	13.12.22	
Kontrollutvalet	13.09.22	22/22

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	151	

KONTROLLARBEIDET I KOMMUNEN - BUDSJETTFRAMLEGG 2023

Sekretariatet sitt framlegg til innstilling:

*Tysvær kontrollutval gjer framlegg om eit samla budsjett for kontrollarbeidet i Tysvær kommune for budsjettåret 2023 med ein totalramme på **kr 1 387 000,- eks mva** fordelt følgjande*

<i>Kontrollutvalet</i>	<i>kr 103 000</i>
<i>Kjøp av sekretariatsteneste</i>	<i>kr 229 000</i>
<i>Kjøp av revisjonsteneste</i>	<i>kr 1 055 000</i>

Vedlegg: Budsjettframlegg 2023

Saksorientering

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunen sine rekneskap blir revidert og at det blir utført forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Utvalet skal utarbeide framlegg til budsjett for kontrollarbeidet. Dette inkluderer budsjett for kjøp av revisjonstenester, sekretariatstenester og utgifter til utvalet. Denne saka blir lagt fram som kontrollutvalet sitt framlegg til budsjett for kommunen sitt kontrollarbeid for 2023.

I følge kommunelova har kontrollutvalet eit vidt arbeidsfelt og er berre underordna kommunestyret. Kontrollutvalet sitt tilsyn er ikkje avgrensa til berre å gjelde det økonomiske. Kontrollutvalet skal også sjå etter at saksførebuing og vedtaksprosessar, både i administrasjonen og i dei andre politiske organa fungerer på ein måte som garanterer oppfylling av alle faglege krav, og varetar grunnleggande rettstryggleiksomsyn overfor kommunen sine innbyggjarar og andre som måtte bli ramma av kommunale vedtak.

Kontrollutvalet sitt ansvar er i fyrste rekke eit påsjå-ansvar, og utvalet si rolle vil fyrst og fremst vere som bestillar. Ein viktig del av dette ansvaret vil vere å sjå til at bestillingane til revisor tilfredsstillar kommunen si trong til ein kvar tid. Dersom kontrollutvalet ønskjer å gjere ei tilleggsbestilling hos revisor utover vedteken ramme, må utvalet be kommunestyret om ei høgare ramme.

Kontrollutvalet har eit lovpålagt ansvar for å utarbeide budsjettframlegg for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Sidan kontrollutvalet er direkte underlagt kommunestyret, skal kontrollutvalet sitt budsjettvedtak etter forskrifta leggjast fram for kommunestyret samstundes som kommunen samla budsjett for 2023 vert vedteken. Dersom **kontrollutvalet si innstilling** er lagt inn frå administrasjonen i kommunedirektøren sitt budsjettframlegg, har blitt tolka slik er **det ikkje naudsynt** å leggje saka fram for kommunestyret **som eige sak eller vedlegg**.

I dei fleste kommunar er det praksis at utvalet si innstilling blir lagt inn i kommunedirektøren/rådmannen sitt budsjettframlegg, utan endringar, dvs. inga kutt/reduksjon.

Budsjettframlegg frå kontrollutvalet kan berre bli endra av kommunestyret. Grunnen til at kontrollutvalet sitt budsjett er i ei særstilling, er at utvalet skal vere **fritt og uavhengig** av dei organa som utvalet skal kontrollere. Det er uheldig om administrasjonen eller eit organ som kontrollutvalet skal kontrollere får innverknad på kontrollorganet si budsjetttramme.

Formannskapet kan likevel, i sitt samla budsjett, gjere framlegg eit endra beløp i forhold til det kontrollutvalet gjer framlegg om. Kontrollutvalet sitt budsjettframlegg skal likevel uendra følgje det samla budsjettframlegget til kommunestyret, slik at kommunestyret ved budsjetthandsaminga har informasjon om både kontrollutvalet sitt framlegg og formannskapet si innstilling til budsjett, jf. forskriften § 2.

Når det gjeld betaling for tenester som vert kjøpt av selskap/samarbeid, vert budsjettet her fastsett av representantskapet og av styret, og kan berre bli endra av desse. Det gjeld i denne saka dei budsjett-tala som er oversendt frå Rogaland Revisjon IKS om rekneskapsrevisjon og frå HKS IKS om sekretariatstenestene.

Budsjettet skal omfatte alle utgifter knytte til kontrollutvalet, sekretariatet og revisjonen si samla verksemd. Dette gjer at kontrollutvalet har eit forplikta ansvar for budsjett og regnskap tilsvarande det dei enkelte resultateiningane i kommunen har. Forskrifta pålegg kommunen å ha ei forsvarleg revisjonsordning og eit uavhengig sekretariat. Budsjettframlegget omfattar derfor **lovpålagte** oppgåver.

Budsjettet er delt inn i tre hovudpunkt: utgifter til kontrollutvalet, utgifter til kjøp av sekretariatstenester og kjøp av revisjonstenester:

Kontrollutvalet sine utgifter

Utgiftene til godtgjersle følgjer godtgjerslereglementet. Budsjettframlegget legg til grunn fem møte i året. Medlemstalet er fem og møta har vore på rådhuset på kveld. Det er også lagt inn midlar til å sende 2-3 representantar til kurs/møte i nettverk for kontrollutval. Medlemskontingenten til Forum for kontroll og tilsyn (FKT) er lagt inn her.

Rekneskapstala for 2020 og 2021 har vore lågare enn budsjett, noe som skuldast lite/inga reiseverksemd dei siste to åra.

Sekretariatet legg seg på same budsjettnivå som tidligare år, som er på kr 103 000.

SekretariatskostnaderRepresentantskapet sitt vedtak

Tysvær kommune er medeigar i Haugaland kontrollutvalgssekretariat (HKS) IKS og kjøper sekretariattenestene herfrå. Representantskapet vedtok i møte 25.04.22, sak 6/22 budsjettet for 2023 og eigartilskotet frå deltakarkommunane. Budsjettet er utarbeida på bakgrunn av selskapsavtalen, der det går fram at det skal betalast ein årleg fast grunnsum og etter nytta timeforbruk basert på eigardel.

Kostnadene for Tysvær neste år er sett til kr 229 000, som er ei auke på 4 %. I prisen ligg all normal aktivitet i kontrollutvalet, frå sakshandsaming til utsending av innkallingar og utskrifter, arkivhald m.m. Sekretariatet vert dreve etter sjølvkostprinsippet. Ved overskot dei siste ti åra har midla blitt overført til fond.

RevisjonskostnaderRevisor sitt budsjettframlegg

Tysvær kommune er medeigar i det interkommunale selskapet Rogaland Revisjon IKS, og kjøper difor sine revisjonstenester frå dette selskapet. Sekretariatet har mottatt framlegg til budsjett frå revisor basert på vedtak av selskapets styre og representantskap. Når **budsjettet** er vedtatt i representantskapet, er det **bindande** for kommunene.

Rekneskapsrevisjonen blir utført innanfor fastsatt lovbestemte krav. Revisor sitt budsjett omfattar utgifter til vanleg rekneskapsrevisjon, attestasjonar, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll/eierskapskontroll i samsvar til planer vedtatt av kommunestyret, samt oppmøte i utvalet.

Rogaland Revisjon har for 2023 ført opp totalt 950 timer. I dette er det lagt inn 600 timer til rekneskapsrevisjon og 350 timer til forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll. Rekneskapsrevisjonen er vurdert til attestasjon med 240 timer, regnskapsrevisjon 310 timer, oppmøte i utvalet med 50 timer.

Timeprisen er for 2023 sett til kr 1.110,- eks. mva. I 2022 var/er den kr 1.060,- eks. mva. Ny timepris og talet på timer vil føre til at budsjettframlegget for 2023 vil innebere ein auke i revisjonsutgiftene med 4,7 %.

Rekneskapsrevisjon

Budsjett for kjøp av revisjonstenester inkluderer rekneskapsrevisjon, forenkla etterlevelselskontroll, attestasjonar, forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. For 2023 har sekretariatet lagt inn **kr 630 000** til kjøp av rekneskapsrevisjonstenester på bakgrunn av revisor sitt framlegg.

Kontrollutvalet har liten innflytelse på utgiftene som går med til rekneskapsrevisjon, etterlevelselskontroll og attestasjonar. Revisor gjer sjølvstendige vurderingar av kor mange timer som blir kravd for å utføre den lovpålagte (rekneskaps-)revisjonen. Revisor sitt budsjettanslag for rekneskapsrevisjon må difor bli lagt til grunn for kontrollutvalet sitt budsjettarbeid.

Forvaltningsrevisjon

Når det gjeld forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll står kontrollutvalet friare. Kommunelova seier ikkje noko nivå for kor mykje ressursar som skal gå med til desse revisjonsformene. Lova har krav om at det minimum skal bli lagd fireårsplaner for kva forvaltningsrevisjonar og eigarskapskontroller som skal bli gjennomført. Planane skal vere basert på risiko- og vesentlegheitsvurderingar som grunnlag for kor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Planane blir vedtatt av kommunestyret og gjeld for angitt periode. Loven seier ikkje kor mange kontroller som bør bli gjennomført i perioden eller pr. år. Dette blir avgjort ut frå vedtekne planer, tilgjengelege ressursar og kommunestyret sitt vedtak.

I budsjettet for kjøp av forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll har det sidan 2017 vore lagt inn 350 timar. Erfaringsmessig har det blitt bestilt og lagt fram ca. ein rapport pr. år. Rapportene skal sikre innbyggjarane gode tenester, finne forbedringspotensiale og/eller sikre etisk forsvarlig drift av kommunen.

Kontrollutvalet gjør prioriteringar ut frå vedtekne planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll når det blir bestilt rapporter frå revisor. Det er ikkje uvanlig at det kan komme innspel underveis som gjer at utvalt gjør omprioriteringar i forhold til vedtekne planer.

Sekretariatet vil tilrå at dagens nivå blir opprettheldt, og gjer framlegg om at talet på timer blir som tidlegare år. Budsjettsum som blir då **kr 388.500** i 2023 i følgje Rogaland Revisjon. Sekretariatet har runda summen opp til neste heile tusen.

Samla revisjonskostnader vil då komme på **kr 1 055 000** (kr 666 000 og kr 389 000) i 2023.

Kontrollutvalet sitt samla budsjettframlegg

For oversikt over budsjettforslaget for 2023, sjå eige vedlegg. Det er her sett opp eit samla budsjett på **kr 1 387 000 eks mva** til kontroll i 2023. Kommunen betaler meirverdiavgift på kjøp av tenester frå revisor. Desse vert refundert, slik at denne posten skal gå i null.

Sekretariatet forutset at **dersom** det vert fremma framlegg om reduksjon i budsjettframlegget (evt.utvalet eller forvaltningsrevisjonskostnadene), skal det skje av formannskapet i tråd med forskrifta og ikkje av administrasjonen. Dersom kommunestyret vedtar endringar i kontrollutvalet sitt budsjettframlegg må dette meldast til kontrollutvalssekretariatet, då det vil få følgjer for utvalet sitt arbeid.

Saka vert lagd fram for kontrollutvalet med tilråding til kommunestyret for kommande års ramme for kontrollarbeidet i kommunen.

Aksdal, 05.09.22

Toril Hallsjø (sign.)
Dagleg leiar/utvalssekretær

TYSVÆR kommune

Budsjett for kontrollarbeidet 2023

Art	Ansvar 12500/ Teneste 1001: Kontroll og tilsyn	Budsjett 2022	Budsjett- framlegg 2023
10801	Fast godtgjersle kontrollutvalsleiar	kr 25 000	kr 25 000
10801	Møtegodtgjersle	kr 20 000	kr 20 000
10802	Tapt arbeidsforteneste	kr 3 000	kr 3 000
10990	Arbeidsgiveravgift	kr 7 000	kr 7 000
	Løn og sosiale utgifter	kr 55 000	kr 55 000
11151	Bevertning	kr 2 000	
11500	Kurs og opplæring	kr 30 000	kr 32 000
11651	Telefongodtgjersle leiar		
11601	Reiseutgifter	kr 7 000	kr 7 000
11950	Kontingentar/lisensar	kr 9 000	kr 9 000
	Kjøp av varer og tenester	kr 48 000	kr 48 000
13750	Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS	kr 220 000	kr 229 000
13750	Rogaland Revisjon IKS	kr 1 007 000	kr 1 054 500
	Kjøp av sekretariat- og revisjonstenester	kr 1 227 000	kr 1 283 500
Kontrollutvalets totale budsjetttramme		kr 1 330 000	kr 1 386 500

Oversikt - Rogaland Revisjon IKS

Rekneskapsrevisjon, attestasjonar, mm.	kr 636 000	kr 666 000
Forvaltningsrevisjon/eigarskapskontrollar	kr 371 000	kr 388 500
Sum oversikt frå revisor	kr 1 007 000	kr 1 054 500

Timepris	kr 1 060	kr 1 110
Alle beløp er eks. Mva.		

Timeoversikt

Rekneskapsrevisjon	310	310
Attestasjonar	240	240
Kontrollutval	50	50
Anna (rådgivning etc.)	0	
Sum rekneskapsrevisjon, attestasjonar, mv.	600	600
Forvaltningsrevisjon (RR lagt inn 280 t)	350	350
Timer i alt	950	950

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	13.09.22	23/22
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 13.09.22

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Referat- og orienteringssakene nr 34 – 41/22 blir tatt til orientering.

Vedlegg:

34. Statusrapport pr. september 2022
35. Rogaland Revisjon - perioderapportering pr 31.07.22
36. FKT- konferansen 08.-09.06.22 på Kløfta v/nestleiar
37. FKT – årsmøte 2022 - protokoll 08.06.22
36. FKT – «Veileder – Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget» - juni 2022
38. Kommunaldept. – høyringsbrev og -notat– endringar i kommunelova – frist 14.10.22(IM)
39. Kommunaldept. – høyringsnotat – endringar i IKS-lova – frist 23.09.22 (IM)
40. NKRF - om kommuneøkonomien 2021
41. KOFA – nemndas gebyrvedtak 19.08.22 , sak 2021/2155– innklaga Tysvær kommune

Saksorientering

Vedlagt følger dei opplista tema (brev, meldingar, protokollar, rapportar og liknande) til kontrollutvalet til orientering.

Timeforbruk – revisjon

Perioderapportering pr 31.07.22 blei oversendt sekretariatet 22.08.22.

FKT-konferansen

Fra våre kommuner og sekretariat deltok medlemmar fra Etne, Vindafjord, Tysvær, Sveio og seniorrådgjevar. Nestleiar deltok og kan kanskje kome med sitt inntrykk frå konferansen.

FKT - årsmøteprotokoll

Forum for kontroll og tilsyn (FKT) hadde årsmøte 8. juni i samband med fagkonferansen på Lily Country Club, Kløfta. Årsmøtet gjorde ei endring av vedtektene: I FKT sine vedtekter pkt. 3 "hovudoppgåver" er det nå tatt inn følgjande kulepunkt 5: «fremme og styrke kontrollutvalgenes og sekretariatenes uavhengighet».

Ny veileder

Forum for kontroll og tilsyn har ferdigstilt veilederen for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget. Veilederen gir råd og anbefalinger som de håper at kontrollutvalgene vil diskutere og benytte til å utarbeide egne retningslinjer. Den er ment å være et supplement til Kontrollutvalgsboka. Siste utgave av denne ligger på www.kontrollutvalgene.no.

Utvalet må gjerne drøfte nye rutinar, men sekretariatet vil tilrå å behalde tidlegare praksis at henvendingar vert lagt fram for utvalet som referatsak i det fyrstkommande møtet og at avsendar får eit førebels svar om utvalet sitt mandat og møtedato.

Endringar i kommunelova

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) har lagt fram framlegg til nokre mindre endringar i kommunelova. Departementet foreslår mellom anna endringar i reglene om val til folkevalte organ, at medverknadsråd skal kunne opprette arbeidsutval og at interkommunale politiske råd og kommunale oppgåvefellesskap skal kunne bruke forkortingane IPR og KO i namnet. Departementet meiner det er behov for klargjerande regler om minimumsavdrag på lån, og foreslår derfor ein forskriftsheimel. I tillegg har departementet framlegg om enkelte andre tydeleggjøringar og justeringar.

Sjå nærare [Høring - endringer i kommuneloven - regjeringen.no](http://www.regjeringen.no)

Endringar i IKS-lova

KDD har sendt ut på høring framlegg om endringar i IKS-lova. Departementet sitt framlegg inneberer at fleire av IKS-lova sine reglar vil bli harmonisert og tilpassa tilsvarende regler i kommunelova. Dette gjeld særleg økonomibestemmelsene. Departementet forslår også auka innsyn og openheit i dei IKS-a som er omfatta av offentleglova.

Det vil seie at møta i representantskapet og styret som hovudregel skal vere for opne dørar, jf. kommunelova § 11-5 andre og tredje ledd. Møteinncalling og saksliste skal sendast ut og offentleggjerast på forehand slik at allmennheten veit kva saker som skal handsamast og kan vere til stades.

Det vil vere adgang til å lukke møtet 1) av omsyn til personvernet, 2) dersom det vil framkomme opplysningar underlagt lovbestemt teieplikt etter forvaltningsloven fvl. § 13 fyrste ledd, eller 3) det er grunnlag for unnataka av omsyn til det offentlige si forhandlingsposisjon (tungtvegande offentlige interesser).

Sjå nærare [Høring - endringer i lov om interkommunale selskaper mv. - regjeringen.no](http://www.regjeringen.no)

Betre økonomisk handlerom i 2021

Frå NKRF har sekretariatet henta ein artikkel/analyse basert på KS sine tal om kommuneøkonomien 2021. Det økonomiske handlingsrommet har betra seg i mange kommunar. Det skuldast gode netto driftsresultat og styrking av økonomiske bufferar over tid. Høgt lånefinansiert investeringsnivå gjer likevel at økonomien er blitt meir rentefølsam.

Vedtak i KOFA

Tysvær kommune kjøpte prosjekteringsteneste som var på øve kunngjøringspliktig terskelverdi. Kommunen anførte at eineleverandørunnataket kom til anvending på prosjekteringskontraktene. Klagenemnda kom til at innklaga/kommunen grovt uaktsomt hadde gjennomført ei ulovleg direkte anskaffing. Innklaga blei ilagt eit gebyr på tolv prosent av anskaffinga si verdi, som er på kr 170.000.

Aksdal, 05.09.22

Toril Hallsjø (sign.)

Dagleg leiar/utvalssekretær

Kontrollutvalet i Tysvær – Statusoversikt sept. 2022

Saker frå bestilling til behandling i kontrollutvalet

Tema	Bestilling	Tidsbruk	Status	Ferdig	Merknader
Orientering Aksdal Næringspark	21.09.21 sak 14/21	orientering	Avtalt		Dagl. leiar Bent Jakobsen
Forvaltningsrevisjonsprosjekt «Tidlig innsats»	15.02.22, sak 5/22	300 t	Under arbeid	Hausten 2022	Rogaland Revisjon IKS

Saker under politisk handsaming eller til oppfølging i utvalet

Forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll	Bestilt KU/KST	Kontrollutval	Behandla i KST	Planlagt oppfølging	Merknader
Forvaltningsrevisjonsprosjekt «Tidlig innsats»	15.02.22, sak 5/22	08.11.22	Desember 2022		
«Effektivisering, forbedring og tjenestetilpasning»	18.05.21, sak 11/21	09.11.21, sak 25/21	14.12.21, sak 85/21	12 månader, nyåret 2023	Rogaland Revisjon IKS
«Kvalitetssikring av plan- og byggesaks handsaminga»	05.02.20	09.06.20, sak 15/20	29.09.20, sak 83/20	Våren 2022	KPMG AS 12 månader

Tidlegare prosjekt/orienteringar

Tema	Bestilt	Behandla i KU	Behandla i KST	Fylgt opp i KU/KST	Merknader
Orientering Haugaland brann og redning IKS	21.09.21 sak 14/21	24.05.22, sak			Brannsjef/dagl. Dag Botnen
Orientering Karmsund Havn IKS	21.09.21, sak 14/21	15.02.22, sak 2/22			Dir. Tore Gautesen
Orientering Haugaland Næringspark AS	21.09.21, sak 14/21	09.11.21, sak 22/21			Dagleg leiar Tiril Fjeld
kommunalsjef teknisk	21.09.21, sak 14/21	09.11.21, sak 23/21			Komm.sjef Teknisk Moe
«Turveg Himakåna»	12.05.20, sak 8/20	02.02.21, sak 4/21	16.02.21, sak 10/21		
Orientering økonomisjefen	04.02.20, sak 2/20	02.02.21, sak 2/21			Økonomisjef Meike Baumgart
Orientering komm.sjef helse og mestrings	04.02.20, sak 2/20	18.05.21 Sak 9/21			Komm. sjef Annbjørg Lunde
Orientering barnevernsleiar	05.02.20	09.06.20, sak 17/20			Barnevernsleiar
Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024	02.12.19, sak 24/19	09.06, sak 13/20	29.09.20, sak 82/20		KPMG AS
Plan for eigarkontroll 2020-2024	02.12.19, sak 24/19	09.06, sak 14/20	29.09.20, sak 81/20		KPMG AS

TYSVÆR KOMMUNE

Perioderapportering 31.07.2022

Kunde	Måned												Tot. timer	Tot. sum eks mva
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Regnskapsrevisjon	38,5	45,75	85,25	58	11,25	36							274,75	291 235
Bekreftelse/attestasjoner	20	34,5	24	25	6,5	27							137,00	145 220
Kontrollutvalg		6			11								17,00	18 020
Rådgivning			0,5		4,5	0,5							5,50	5 830
Forvaltningsrevisjon	8	6	1,5		13	19,5	12						60,00	63 600
Total sum	66,5	92,25	111,3	83	46,25	83	12	0	0	0	0	0	494,25	523 905

TYSVÆR	FR	RR	ATT	KU	RÅD	TOTALT	SUM
B 2021	140,0	155,0	120,0	25,0		440,0	422 400
R 2021	292,5	120,0	39,0	16,0	18,8	486,3	466 800
B 2022	350,0	310,0	240,0	50,0		950,0	1 007 000
R 2022	60,0	274,8	137,0	17,0	5,5	494,3	523 905
B 2023	350,0	310,0	240,0	50,0		950,0	1 054 500

Budsjett 2023:

Anslag basert på erfaring fra våre eiere før utvidelse. Vil justeres når vi har bedre kunnskap på den enkelte kommune. Timeprisen økes med kr 50,- for 2023 slik at timepris blir kr 1 110,- + mva for kommuner og kr 1 165,- + mva for andre.

Forbruk 2022:

I regnskapsrevisjonen er årsoppgjør 2021 gjennomført. Det er utført attestasjon av mva-kompensasjonen for tre terminer og flere ulike særattestasjoner som bl.a. tilskudd til ressurskrevende brukere, antall PUH, spillemidler og kompetansemidler. Forenklet etterlevelseskontroll er gjennomført og presentert. Det har i år vært mer arbeid relatert til årsoppgjør, enn hva vi på forhånd forventet.

Av forvaltningsrevisjon er prosjekt *Barnevernreforma/oppvekstreforma knytte til førebygging og tidleg innsats i barnehage og barneskule* under arbeid.

Forum for
kontroll og tilsyn

FAGKONFERANSE / ÅRSMØTE

Velkommen!

8. – 9. juni 2022, Lily Country Club

GARDERMOEN

8. — 9. JUNI

Onsdag 08. juni

09:00	Registrering med mat
10:00	Velkommen til fagkonferansen Tage Pettersen, styreleder / FKT
10:05	Åpningsinnlegg: lovlighetskontroll Peter Frølich (H), leder Kontroll- og konstitusjonskomiteen / Stortinget Spørsmål
10:35	Kort pause
10:40	Kontrollutvalgets involvering i arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderinger (ROV) og planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll Frode Løvlie, manager / Deloitte
11:30	Pause
11:45	Kontrollutvalgets påseansvar for økonomiforvaltningen. Hvordan kan kontrollutvalget bestille kontrollhandlinger? Rune Johansen, seniorrådgiver / Vetaks IKS
12:30	Kort pause
12:35	Paneldebatt: Hvorfor er det viktig at kontrollutvalget er en god bestiller?
13:00	Lunsj
14:00	Habilitet og dobbeltroller Erik Magnus Boe, professor emeritus / UiO
14:45	Pause
15:00	Forts. Habilitet og dobbeltroller (til 15.45)

Årsmøte

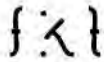

16:00	Registrering til årsmøte 2022
16:15	Årsmøte 2022
17:15	Fri tid
19:45	Aperitiff
20:00	Felles middag på hotellet

Torsdag 09. juni

- 09:00 Ny veileder - håndtering av henvendelser til kontrollutvalget
Solveig Kvamme, rådgivar / Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS
- 09:45 Pause
- 10:00 Krav til varslingssystem i kommunen
Berit Weum Brenne og Heidi Krogh Tysvær, seniorinspektører / Arbeidstilsynet
- 11:00 Lunsj
- 12:00 Varslingssystemet i Fredrikstad kommune
Rita Holberg, kontrollutvalgsleder / Fredrikstad kommune
- 12:20 Kort pause
- 12:30 God egenkontroll – nyheter fra departementet
Susanne Rynning Moshuus, utredningsleder/ Kommunal- og distriktsdepartementet
- 13:15 Pause
- 13:30 Økonomisk internkontroll i praksis. Funn og erfaringer fra revisors arbeid
Tone Jæger Karlstad, forvaltningsrevisor / KomRev NORD
- 14:20 Skråblikket
Ole Martin Ihle / Sammen med Harald Eia står Ole Martin Ihle bak TV-program som Hjernevask, Brille og Sånn er Norge
- 14:50 Avslutning
Tage Pettersen, styreleder / FKT

Forum for
kontroll og tilsyn

MØTEPROTOKOLL

Møte: Årsmøte 2022
Tid: 8. juni 2022 | kl. 16.20 – 17.05
Sted: Lily Country Club, Kløfta

Saksliste:

Saknr.	Sak:
ÅS 1/2021	Registrering av årsmøtedelegater
ÅS 2/2021	Konstituering av årsmøte 2022
ÅS 3/2021	Godkjenning av innkalling og saksliste
ÅS 4/2021	Styrets årsmelding 2021
ÅS 5/2021	Årsregnskap og revisjonsberetning 2021
ÅS 6/2021	Medlemskontingent 2023
ÅS 7/2021	Handlingsplan 2022-2023
ÅS 8/2021	Årsbudsjett 2023
ÅS 9/2021	Innkomne forslag fra medlemmer
ÅS 10/2021	Valg av styre
ÅS 11/2021	Valg av valgkomite
ÅS 12/2021	Valg av revisor

8. juni 2022

Rita Holberg,
Leder, kontrollutvalget i Fredrikstad

Hogne Haktorson,
Kontrollsjef Vestland
fylkeskommune, sekretariat for
kontrollutvalet

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo / +47 414 71 166 / fkt@fkt.no / www.fkt.no

ÅS 1/2022 REGISTRERING AV ÅRSMØTEDELEGATER

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet godkjenner registreringen. Den innebærer at xx av medlemmene var til stede på årsmøte 2022.

Behandling i møte:

Registreringen viste at det var 52 medlemmer til stede på årsmøtet.

Forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet godkjenner registreringen. Den innebærer at 52 av medlemmene var til stede på årsmøte 2022.

ÅS 2/2021 KONSTITUERING AV ÅRSMØTE 2022

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet foretar følgende konstituering for årsmøte 2022:

Dirigent	Tage Pettersen (styreleder)	
Referenter	Anne-Karin F Pettersen (generalsekretær)	Liv Tronstad (Konsek Trøndelag IKS)
Til å underskrive protokollen	(forslag legges frem i møtet)	(forslag legges frem i møtet)

Behandling i møte:

Forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Styret innstilte også på at Rita Holberg og Hogne Haktorson skulle skrive under protokollen. Forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet foretar følgende konstituering for årsmøte 2022:

Dirigent	Tage Pettersen (styreleder)	
Referenter	Anne-Karin F Pettersen (generalsekretær)	Liv Tronstad (Konsek Trøndelag IKS)
Til å underskrive protokollen	Rita Holberg (Leder, kontrollutvalget i Fredrikstad kommune)	Hogne Haktorson (Kontrollsjef, Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutvalet)

ÅS 3/2022 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKLISTE

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet godkjenner innkalling og sakliste

Behandling i møte:

Årsmøte godkjente enstemmig innkalling og sakliste til årsmøte 2022.

Vedtak:

Årsmøtet godkjenner innkalling og sakliste

ÅS 4/2022 STYRETS ÅRSMELDING 2021

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet godkjenner styrets årsmelding for 2021.

Behandling i møte:

Generalsekretæren orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet godkjenner styrets årsmelding for 2021

ÅS 5/2022 ÅRSREGNSKAP OG REVISJONSBERETNING FOR 2021

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet godkjenner årsregnskap og revisjonsberetning for 2021.

Behandling i møte:

Styreleder orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet godkjenner årsregnskap og revisjonsberetning for 2021.

ÅS 6/2022 MEDLEMSKONTINGENT 2023

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet fastsetter følgende medlemskontingentsatser for 2023.

Kategori	Kontingent 2023 (ingen økning fra 2022)
Kommune 0 - 5 000 innb.	3 700
Kommuner 5 001 - 10 000 innb.	7 500
Kommuner 10 001 – 20 000 innb.	9 700
Kommuner 20 001 - 50 000 innb.	13 000
Kommuner med mer enn 50 000 innb.	16 000
Fylkeskommuner	16 000
Sekretariater	9 700

Behandling i møte:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet fastsetter følgende medlemskontingentsatser for 2023.

Kategori	Kontingent 2023 (ingen økning fra 2022)
Kommune 0 - 5 000 innb.	3 700
Kommuner 5 001 - 10 000 innb.	7 500
Kommuner 10 001 – 20 000 innb.	9 700
Kommuner 20 001 - 50 000 innb.	13 000
Kommuner med mer enn 50 000 innb.	16 000
Fylkeskommuner	16 000
Sekretariater	9 700

ÅS 7/2022 HANDLINGSPLAN 2022-2023

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet fastsetter handlingsplan for 2022-2023 som forelagt.

Behandling i møte:

Generalsekretæren orienterte om saken. Forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet fastsetter handlingsplan for 2022-2023 som forelagt.

ÅS 8/2022 ÅRSBUDSJETT 2023

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet fastsetter FKTs årsbudsjett for 2023 som forelagt.

Behandling i møte:

Styreleder orienterte om saken. Forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet fastsetter FKTs årsbudsjett for 2023 som forelagt.

ÅS 9/2022 INNKOMNE FORSLAG FRA MEDLEMMER

Innstilling til vedtak:

I vedtektenes punkt 3 «Hovedoppgaver» inntas følgende kulepunkt 5:

- fremme og styrke kontrollutvalgenes og sekretariatenes uavhengighet

Behandling i møte:

Forslagstiller orienterte om bakgrunnen for forslaget. Forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

I vedtektenes punkt 3 «Hovedoppgaver» inntas følgende kulepunkt 5:

- fremme og styrke kontrollutvalgenes og sekretariatenes uavhengighet

ÅS 10/2022 VALG AV STYRE

Forslag fra valgkomiteen

Styremedlemmer:

Tage Pettersen (2022-2024)	Gjenvalg	Leder, kontrollutvalget Moss kommune
Jane Anita Aspen (2022-2023)	Ny	Daglig leder, Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Rita Holberg (2022-2024)	Gjenvalg	Leder, kontrollutvalget Fredrikstad kommune
Terje Engvik (2022-2024)	Ny	Medlem, kontrollutvalget i Sunnfjord kommune
Tom Øyvind Heitmann (2021-2023)	Ikke på valg	Rådgiver, Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS

Liv Tronstad (2021-2023)	Ikke på valg	Seniorrådgiver, Konsek Trøndelag IKS

Varamedlemmer:

1. vara politikere	Henning Warloe (2022-2024)	Ny	Leder, kontrollutvalget Bergen kommune
2. vara politikere	Sven Castberg (2022-2024)	Gjenvalg	Leiar, kontrollutvalet Ørsta kommune
1. vara sekretærer	Solveig Kvamme (2022-2023)	Ny	Rådgjevar, Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS
2. vara sekretærer	Hilde Rasmussen Nilsen (2021-2023)	Ikke på valg	Rådgjevar, Kontrollutvalgssekretariatet Bergen kommune

Leder: Tage Pettersen (2022-2023)

Nestleder: Jane Anita Aspen (2022-2023)

Behandling i møte:

Valgkomiteens nestleder presenterte forslaget. Det var ingen som ønsket skriftlig avstemming. Det ble først votert over medlemmer, deretter varamedlemmer, og til slutt ble leder og nestleder valgt..

Forslaget fra valgkomiteen ble enstemmig vedtatt på alle punktene.

Vedtak:

1 Som styremedlemmer velges:

- Tage Pettersen (2022-2024) Leder, kontrollutvalget Moss kommune (gjenvalg)
- Jane Anita Aspen (2022-2023) Daglig leder, Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal (ny)
- Rita Holberg (2022-2024) Leder kontrollutvalget, Fredrikstad kommune (gjenvalg)
- Terje Engvik (2022-2024) Medlem, kontrollutvalget i Sunnfjord kommune (ny)

2 Som varamedlemmer velges:

- 1. vara politikere, Henning Warloe (2022-2024) Leder, kontrollutvalget Bergen kommune (ny)
- 2. vara politikere, Sven Castberg (2022-2024) Leiar, kontrollutvalet Ørsta kommune (gjenvalg)
- 1. vara sekretærer, Solveig Kvamme (2022-2023) Radgjevar, Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS (ny)

3 Som styreleder for ett år velges: Tage Pettersen

4 Som nestleder for ett år velges: Jane Anita Aspen

ÅS 11/2022 VALG AV VALGKOMITE

Innstilling til vedtak:

Valgkomitéens medlemmer:

- Arild Røen, Samnanger kommune (2022-2023) (ønsker gjenvalg kun for ett år)
- Anita Gilde, Skaun kommune (2022-2024) (gjenvalg)
- Berit Pauline Pedersen, K-sekretariatet (ikke på valg)
- Lars Hansen, Salten kontrollutvalgssekretariat (ikke på valg)

Varamedlemmer:

- Jon Jæger Gåsvatn, Sarpsborg kommune (2022-2024) (gjenvalg)
- Torill Bakken Kontrollutvalg Fjell IKS (ikke på valg)

Leder: Lars Hansen (2022-2023)

Nestleder: Arild Røen (2022-2023)

Behandling i møte:

Det ble først votert over medlemmer, deretter varamedlemmer, og til slutt ble leder og nestleder valgt. Forslaget fra styret ble enstemmig vedtatt på alle punktene.

Vedtak:

- 1 Som medlemmer til valgkomiteen velges:
  - Arild Røen, Samnanger kommune (2022-2023) (gjenvalg)
  - Anita Gilde, Skaun kommune (2022-2024) (gjenvalg)
- 2 Som varamedlemmer til valgkomiteen velges:
  - Jon Jæger Gåsvatn, Sarpsborg kommune (2022-2024) (gjenvalg)
- 3 Som leder og nestleder velges:
  - Leder: Lars Hansen (2022-2023)
  - Nestleder: Arild Røen (2022-2023)

ÅS 12/2022 VALG AV REVISOR

Innstilling til vedtak:

Valg av revisor (ett år):

- Bjørn Gulbrandsen, rådgiver Østfold kontrollutvalgssekretariat

Behandling i møte:

Styrets innstilling til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Valg av revisor (ett år):

- Bjørn Gulbrandsen, rådgiver Østfold kontrollutvalgssekretariat

Forum for
kontroll og tilsyn

.....

VEILEDER

Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

Innhold

Oppsummering av anbefalinger	3
1. Innledning	4
2. Kontrollutvalgets mandat og avklaring av roller	6
2.1 Kontrollutvalgets mandat og forholdet til kommunestyret	6
2.2 Rolleavklaringer	6
3. God forvaltningsskikk	8
3.1 God forvaltningsskikk	8
3.2 Skriftlige henvendelser	8
3.3 Muntlige henvendelser	9
3.4 Tilbakemelding til avsender – sekretariatets veiledningsplikt	10
4. Sekretariatets behandling av henvendelser	12
4.1 Ulik praksis	12
4.2 Forslag til fremgangsmåte	12
5. Kontrollutvalgets vurdering av henvendelser	13
5.1 «Trafikklysmodellen»	13
5.2 Henvendelser som faller utenfor kontrollutvalgets mandat	13
6. Kontrollutvalgets oppfølging av henvendelser	15
6.1 Ressurser	15
6.2 Valg av kontrollhandlinger	15
7. Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid	16
7.1 Informasjon til innbyggere og andre	16
7.2 Kommunikasjonsstrategi	16
VEDLEGG 1 Eksempel på retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget	17
VEDLEGG 2 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret	19
VEDLEGG 3 Hva er et saksdokument?	20

Oppsummering av anbefalinger

Anbefaling 1

Alle skriftlige henvendelser til kontrollutvalget skal journalføres.

Anbefaling 2

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne behandles av kontrollutvalget.

Anbefaling 3

Den som henvender seg til kontrollutvalget må i tråd med god forvaltningsskikk få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt.

Anbefaling 4

Kontrollutvalget bør utarbeide egne retningslinjer for håndtering av henvendelser. Disse bør inneholde en fremgangsmåte for saksbehandling av henvendelser.

Anbefaling 5

Kontrollutvalget bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalget skal vurdere om innholdet i en henvendelse skal følges opp.

Anbefaling 6

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som uttrykker generell misnøye med et politisk fattet vedtak, dreier seg om en enkeltsak, er under behandling i et annet organ eller har en annen naturlig behandlingsvei.

Anbefaling 7

Kontrollutvalget bør i sitt budsjettframlegg ta høyde for uforutsette kontrollhandlinger.

Anbefaling 8

Kontrollutvalget bør drøfte hvordan utvalget vil synliggjøre sin rolle og mandat, og hvorfor utvalget ønsker å motta henvendelser.

1. Innledning

Henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid med å føre kontroll med den kommunale forvaltningen.

Henvendelser kan være generelle innspill til tema og områder for revisjon eller andre kontrollhandlinger. Slike henvendelser bør sees i sammenheng med kontrollutvalgets planarbeid.

Henvendelser kan også være tips om mer konkrete og mulige kritikkverdige forhold. Denne veilederen gir først og fremst råd om hvordan denne type henvendelser kan håndteres. Henvendelser kan for eksempel komme fra innbyggere, folkevalgte, næringsaktører, ansatte, media, organisasjoner og revisor.

Veilederen er ment å være et supplement til Kontrollutvalgsboka.¹

I en uformell spørreundersøkelse som ble gjennomført blant deltakerne på FKTs fagkonferanse i 2021, svarte 65 prosent ja på spørsmålet om henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid. 55 prosent svarte at henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket.

Det er få kontrollutvalg og sekretariat som har avtalt faste rutiner for hvordan henvendelser skal mottas og følges opp. På bakgrunn av dette opprettet FKT en arbeidsgruppe i juni 2021. Arbeidsgruppen fikk i oppdrag å utarbeide en veileder for hvordan kontrollutvalget kan håndtere henvendelser.

Arbeidsgruppen har bestått av: Henning Warloe kontrollutvalget i Bergen, Trond Egil Nilsen kontrollutvalget i Måsøy, Solveig Kvamme Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS, Ragnhild

Aashaug Kontrollutvalg Fjell IKS, Hilde Rasmussen Nilsen 2. vara til styret og Anne-Karin F Pettersen generalsekretær.

Høsten 2021 gjennomførte arbeidsgruppen en undersøkelse blant FKTs medlemmer om hvordan henvendelser blir håndtert. Underveis i veilederen oppsummerer vi noen fakta og viser eksempler fra undersøkelsen.

Målgruppen for veilederen er primært kontrollutvalgsmedlemmer og ansatte i kontrollutvalgssekretariat.

Det er opp til kontrollutvalget selv å beslutte hvordan henvendelser skal behandles. Formålet med dette dokumentet er derfor å gi råd og anbefalinger.

¹ [Kontrollutvalgsboka](#) 3. utgåve, januar 2022.

Fakta:

Resultater etter Deloitte's uformelle undersøkelse på fagkonferansen juni 2021:

Henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid

- ✓ 65 prosent svarer ja på spørsmålet om henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid

Henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket

- ✓ 55 prosent svarte at henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket

Innbyggerne er den viktigste kilden for henvendelser

- ✓ 40 prosent svarer at innbyggerne er den viktigste kilden for henvendelser
- ✓ Andre kilder er folkevalgte, næringsaktører, ansatte, media og organisasjoner

Området for henvendelser er i stor grad byggesak, plan og eiendom

- ✓ 40 prosent svarer at henvendelsene gjelder byggesak, plan og eiendom
- ✓ Andre tema er økonomi, innkjøp, kontrakt, personalsaker, arbeidsmiljø, saksbehandling generelt og barnevern

Kilde: Kommunerevisoren 4-2021

2. Kontrollutvalgets mandat og avklaring av roller

Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan. God rolleforståelse og et godt samarbeid mellom kontrollutvalget og kommunestyret kan bidra til økt interesse for kontrollarbeidet.

2.1 Kontrollutvalgets mandat og forholdet til kommunestyret

Kontrollutvalgets mandat er å være kommunestyrets utøvende kontrollorgan. Det innebærer at kontrollutvalget skal gi uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning, utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll og rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

I tillegg har kontrollutvalget et påseansvar i forbindelse med regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Kontrollutvalget skal også påse at kommunens økonomiforvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak.

Utover det som er bestemt i lov og forskrift, kan kontrollutvalget i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid.

God dialog og samhandling mellom kontrollutvalget og kommunestyret gjør det lettere å få aksept for at kontrollutvalgets arbeid med henvendelser er viktig og relevant. Derfor bør kontrollutvalget diskutere hvordan utvalget kan skape forståelse og interesse for kontrollutvalgets arbeid blant medlemmene i kommunestyret.

Vedlegg 2 i veilederen lister opp en rekke tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret.

2.2 Rolleavklaringer

Styringsrolle²

Folkevalgte har fire sentrale roller: representasjonsrollen (ombudsrollen), lederrollen, styringsrollen og arbeidsgiverrollen. Kontrollutvalgets oppgaver med å føre kontroll på vegne av kommunestyret, tilhører styringsrollen som blant annet handler om oppfølging og kontroll.

Henvendelser fra innbyggerne om mulige kritikkverdige forhold til kontrollutvalgets medlemmer, bør derfor håndteres mer formelt enn det rollen som folkevalgt ellers gir rom for.

Arbeidsmåte

Kontrollutvalgsmedlemmer bør ikke gjøre egne undersøkelser av en henvendelse eller starte innsamling av fakta. Det kan bli oppfattet som om saksbehandlingen er påbegynt før kontrollutvalget som organ har gjort sin vurdering.

Dersom der er behov for å innhente mer informasjon før kontrollutvalget får henvendelsen, så gjøres det i samarbeid med sekretariatet for å sikre krav til forsvarlig saksbehandling.

Saksbehandlingen

Kontrollutvalget er ikke et ordinært forvaltningsorgan som fatter enkeltvedtak.³

Kontrollutvalget kan ikke fatte eller omgjøre vedtak som er bindende for administrasjonen.⁴

² Tillit, KS folkevalgtprogram 2019-2023, kap. 2.

³ Forvaltningsloven § 2, første ledd bokstav b.

⁴ Kontrollutvalgsboka 2021, s. 18.

Videre betyr dette at de som kommer med henvendelser til kontrollutvalget, ikke er en part⁵ i påfølgende kontrollsak.

Det er ikke klagerett på kontrollutvalgets vedtak, men det kan være noen unntak, for eksempel:

- Avslag fra kontrollutvalget på innsynsbegjæring etter offentleglova.
- Enkelte vedtak som fattes av kontrollutvalget når kontrollutvalget opptrer som arbeidsgiver.
- Kontrollutvalgets krav på innsyn etter kommunelovens § 23-6 hos selvstendige rettssubjekter.

---

⁵ Forvaltningsloven § 2, første ledd bokstav e.

3. God forvaltningsskikk

Kontrollutvalget er et offentlig organ⁶ og sekretariatet skal ivareta organets journalførings- og arkivplikt.

3.1 God forvaltningsskikk

God forvaltningsskikk bygger på de fire grunnleggende forvaltningsverdiene: demokrati, faglig integritet, effektivitet og rettssikkerhet. Verdiene blir ivaretatt ved at offentlige organ følger «forfatningsreglene» i forvaltningsloven, offentleglova og arkivloven.

Alle offentlige organ plikter å ha et arkiv som er ordnet og innrettet slik at dokumentene er sikret som informasjonskilde for samtid og ettertid, jf. arkivlova § 6. Et dokument er arkivverdig dersom det enten har blitt saksbehandlet eller har verdi som dokumentasjon. Det er et sekretariatsansvar å forvalte kontrollutvalgets arkiver i tråd med gjeldende arkivlov og arkivforskrift.⁷

Offentlige organ har journalføringsplikt som følge av både offentleglova og arkivforskriften. Journalen er et viktig redskap for å sikre åpenhet om offentlig saksbehandling, og er en forutsetning for demokratiet. Det er sekretariatet sitt ansvar å sørge for journalføring av kontrollutvalget sine dokumenter og korrespondanse. Sekretariatet har videre ansvar for å opprettholde personvernet til avsender ved å kontrollere at innkommende dokumenter helt eller delvis avskjermes, dersom det er hjemmel for dette.

Journalen er et viktig arbeidsverktøy som kan brukes som dokumentasjon på når en henvendelse ble mottatt, og hvordan den blir fulgt opp.

Arkivverket har utarbeidet en enkel sjekkliste⁸ som kan være til hjelp for sekretariatet.

3.2 Skriftlige henvendelser

I dag foregår det meste av kommunikasjonen digitalt, også det som kommer inn til kontrollutvalget. Det brukes mange ulike kanaler, former og sjangre. Det som før kanskje kom som et brev, kan i dag komme som en SMS, e-post, melding på sosiale medier, et dokument via et digitalt møte, eller en registrering på en webportal, for å nevne noe. Det er sekretariatet sin oppgave å avgjøre hva som skal journalføres og arkiveres av kontrollutvalgets korrespondanse.⁹

Det er med andre ord sekretariatets ansvar å ivareta hensynet til god forvaltningsskikk. Derfor bør utvalgets medlemmer som mottar en henvendelse, oversende henvendelsen til sekretariatet slik at de kan bli håndtert etter fastlagte rutiner.

Anbefaling 1

Alle skriftlige henvendelser til kontrollutvalget skal journalføres.

⁶ [Rettleiar til offentleglova](#) kap. 3.1 omtaler hva som er et offentlig organ, jf. offentleglova § 2.

⁷ For mer informasjon om arkiv, se [FKT og NKRFs felles veileder for arkivordning for](#)

kontrollutvalgssekretariat (2015)

⁸ [Sjekkliste for journalføring og arkivering i departementene og statlige virksomheter - 2019.](#)

⁹ Dokument og saksdokument er nærmere definert i vedlegg 2.

Eksempel, skriftlig henvendelse:

Kontrollutvalgets medlem får en SMS fra en bekjent der det gis informasjon som er interessant og som medlemmet tenker at kontrollutvalget bør se nærmere på. Kontrollutvalgets medlem takker avsender for informasjonen og informerer om at den blir lagt fram for kontrollutvalget til vurdering.

Kontrollutvalgets medlem bør ta skjermdump av SMS-dialogen eller videresende den til sekretariatet for journalføring.

Anbefaling 2

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne behandles av kontrollutvalget.

Eksempel, muntlig henvendelse:

Et medlem i kontrollutvalget møter en innbygger på butikken og vedkommende sier at "du som er med i kontrollutvalget..." Så gir vedkommende informasjon som medlemmet finner interessant.

Kontrollutvalgets medlem bør oppfordre innbyggeren til å sende det skriftlig enten rett til sekretariatet eller via medlemmet slik at det kan håndteres og journalføres.

3.3 Muntlige henvendelser

Både sekretariatet og kontrollutvalgets medlemmer blir noen ganger oppringt av innbyggere og andre som mener de har informasjon som kontrollutvalget bør se nærmere på. Den som ringer bør oppfordres til å gjøre henvendelsen skriftlig og sende den til sekretariatet.

Alternativt kan mottakers notater fra muntlige samtaler arkiveres som et internt notat.

3.4 Tilbakemelding til avsender – sekretariatets veiledningsplikt

Et flertall av de som svarte på undersøkelsen som FKT sin arbeidsgruppe gjennomførte høsten 2021, svarer at avsender får en bekreftelse på at henvendelsen er mottatt og en skriftlig underretning om hvordan henvendelsen ble behandlet (60 prosent).

Den som henvender seg til et offentlig organ som kontrollutvalget er, bør få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt og journalført. Tilbakemeldingen bør gi informasjon om at kontrollutvalget tar den til vurdering og at det ikke er klagerett på kontrollutvalgets vedtak. Videre bør avsender informeres om at hen ikke er part om det blir en sak.

Tilbakemeldingen bør videre inneholde veiledning dersom henvendelsen heller bør rettes til en annen instans.

Avsender har ikke rett på skriftlig tilbakemelding etter kontrollutvalgets behandling. Kontrollutvalget kan likevel vurdere om avsender skal få flere skriftlige tilbakemeldinger.

Anbefaling 3

Den som henvender seg til kontrollutvalget må i tråd med god forvaltningsskikk få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt.

Eksempel 1:

«Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av ..... kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsender(-ar).

Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering. Om kontrollutvalet vel å gå nærare inn på det som henvendinga gjeld, vil du kunne sjå i møteprotokollen som du finn på heimesida vår.

Ut over dette vil du ikkje få noko meir svar frå kontrollutvalet på henvendinga di.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av forskrift om revisjon i kommunar. Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret eller revisjonen, må kontrollutvalet sjølve vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det ei henvending tek opp.

På generelt grunnlag kan ein seie at det er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.»

Kilde:

Sunnmøre kontrollutvalsekretariat IKS

Eksempel 2

Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av ..... kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsender(-ar). Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering.

Utan at vi har vurdert henvendinga di, vil vi på generelt grunnlag seie at det i hovudsak er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som m.a. gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av kommunelova kapittel 23 og 24 <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83> og forskrift om kontrollutval og revisjon i kommunar <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-904>. Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret, må kontrollutvalet sjølve vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det henvendinga tek opp.

Vi gjer også merksam på at kontrollutvalet ikkje er eit forvaltningsorgan som fattar enkeltvedtak etter forvaltningslova § 2. Personar som henvender seg til kontrollutvalet er ikkje å rekne som part i ei eventuell påfølgjande kontrollsak. Det vil difor ikkje vera klagerett på vedtak gjort av kontrollutvalet, eller andre partsrettar etter forvaltningslova § 28 knytt til vedtak gjort av utvalet.

Du vil etter behandlinga i kontrollutvalet verta orientert om vedtaket, men som det går fram over vil du ikkje ha klagerett på vedtaket.

Kjelde:

Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutval

4. Sekretariatets behandling av henvendelser

Det er ulik praksis for hvordan henvendelser blir saksbehandlet før de legges fram for kontrollutvalget.

4.1 Ulik praksis

I undersøkelsen som arbeidsgruppen gjennomførte blant FKTs medlemmer høsten 2021, stilte vi spørsmål om hvordan henvendelsene blir lagt fram for kontrollutvalget. Svarene tyder på at det er ulik praksis.

Flertallet (63 prosent) svarer at de legger alle henvendelser fram som informasjons- eller meldingssak. I møte avgjør kontrollutvalget hva som er innenfor mandatet og hva som skal utredes videre av sekretariatet.

Under 20 prosent svarte at sekretariatet saksbehandler alle henvendelser før de blir lagt fram for kontrollutvalget som sak.

Det kan bety at sekretariatet i saksfremlegget gjør en vurdering av om saken hører inn under kontrollutvalgets mandat, og gir en anbefaling.

Rundt 20 prosent svarte at sekretariatet kun saksbehandler henvendelser som er innenfor mandatet til kontrollutvalget. Svarene kan tyde på at det er utvalgsleder som forhåndsvurderer hva som hører inn under mandatet.

Hvilken ordning som velges vil innvirke på hvor lang tid det tar fra en henvendelse kommer inn og til den er ferdigbehandlet.

4.2 Forslag til fremgangsmåte

Retningslinjer for hvordan kontrollutvalget behandler henvendelser, kan bidra til en større forutsigbarhet og økt tillit til saksbehandlingen. Retningslinjer må være i tråd med forvaltningslovens regler og god forvaltningsskikk. Saksbehandlingen kan foregå på følgende måte:

- ✓ Sekretariatet gjør en vurdering av innholdet i henvendelsen. Her kan spørsmålene i «trafikklysmodellen» være et egnet hjelpemiddel.
- ✓ Hvis henvendelsen åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, svarer sekretariatet avsender og legge henvendelsen og svaret fram for kontrollutvalget til orientering.
- ✓ Henvendelser som ikke åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, drøfter sekretariatet med kontrollutvalgets leder som avgjør om henvendelsen skal settes opp som sak på sakslisten.
- ✓ For henvendelser som skal på sakslisten, gjør sekretariatet en vurdering av innholdet i henvendelsen og kommer med et forslag til kontrollutvalget om hvordan den kan håndteres, i tråd med vanlig saksforberedelse.

Anbefaling 4

Kontrollutvalget bør utarbeide egne retningslinjer for håndtering av henvendelser. Disse bør inneholde en fremgangsmåte for saksbehandling av henvendelser.

5. Kontrollutvalgets vurdering av henvendelser

Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid. I vurderingen av hvilke henvendelser som kontrollutvalget skal gå videre med, kan det være nyttig å stille noen kontrollspørsmål.

5.1 «Trafikklysmodellen»

Hvorvidt kontrollutvalget skal følge opp en ekstern henvendelse bør skje utfra en helhetlig vurdering. "Trafikklysmodellen" kan være et nyttig hjelpemiddel.

«Trafikklysmodellen» på neste side er utarbeidet av Deloitte AS. Tabellen nevner noen aktuelle spørsmål kontrollutvalget bør stille seg når utvalget skal bestemme om henvendelsen er en sak som skal følge opp eller ikke. Listen er ikke uttømmende, og relevansen av det enkelte spørsmål kan vektes ulikt.

Selv om kontrollutvalget i prinsippet kan ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, faller det utenfor utvalgets mandat å vurdere om politiske vedtak er formålstjenlige. Utvalget skal heller ikke brukes som arena for «omkamp».

Anbefaling 5

Kontrollutvalget bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalget skal vurdere om innholdet i en henvendelse skal følges opp.

5.2 Henvendelser som faller utenfor kontrollutvalgets mandat

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som dreier seg om en enkeltsak, som er under behandling i et annet organ eller som har en annen naturlig behandlingsvei,

som hos politiet, rettsapparatet, statsforvalteren, sivilombudet, KOFA, klageorgan i kommunen eller kommunens varslingskanal. Vedtak i en enkeltsak kan likevel avdekke systemsvikt som kontrollutvalget kan vurdere å se nærmere på.

Dersom henvendelsen gjelder et avvik, må det vurderes om det er andre instanser i kommunen som først skal vurdere dette, og om det dekkes av internkontrollen.

Henvendelser kan medføre mye støy og uklarhet rundt hvilken rolle kontrollutvalget kan og skal ha i en konkret sak. Fallgruvene kan være mange dersom kontrollutvalget involverer seg i en henvendelse som egentlig ikke egner seg for kontrollutvalget og de verktøyene kontrollutvalget disponerer. Det er fare for at oppfølging av henvendelser fortrenger risikoområder der behovet for kontroll er større. Kontrollutvalget må også være forberedt på at det er sannsynlig at de ikke vil klare å møte forventningene til den som har kommet med henvendelsen.

Anbefaling 6

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som uttrykker generell misnøye med et politisk fattet vedtak, dreier seg om en enkeltsak, er under behandling i et annet organ eller har en annen naturlig behandlingsvei.

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen» Kryss på røde felt kan peke i retning av å ikke følge opp henvendelsen, mens kryss på grønne felt kan tale for å følge opp henvendelsen.	Ja	Delvis	Nei	Ukjent
Vedrører henvendelsen misnøye med et politisk fattet vedtak?				
Dreier henvendelsen seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?				
Viser henvendelsen til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?				
Viser henvendelsen til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?				
Dreier henvendelsen seg i hovedsak om en isolert hendelse?				
Er henvendelsen under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?				
Er det annen naturlig behandlingsvei for henvendelsen (ref. organene nevnt over)?				
Kan henvendelsen, og henvendelsens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?				
Berører henvendelsen et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?				
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?				
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?				
Bør henvendelsen prioriteres foran andre planlagte oppgaver?				

Tabell 1 Kilde: Deloitte AS

6. Kontrollutvalgets oppfølging av henvendelser

Hvordan kontrollutvalget kan gå videre med henvendelsen, er avhengig av ressurssituasjonen og sakens karakter.

6.1 Ressurser

Kontrollutvalget skal hvert år utarbeide framlegg til budsjett som skal behandles i kommunestyret. For å gi kontrollutvalget gode arbeidsvilkår må kommunestyret stille nødvendige ressurser til disposisjon. Kontrollutvalget må på sin side synliggjøre for kommunestyret at det kan oppstå uventede situasjoner, som for eksempel henvendelser fra innbyggere, som kontrollutvalget må følge opp. Hvis kontrollutvalget ikke har tilgjengelige budsjettmidler, kan utvalget fremme sak om ekstramidler fra kommunestyret.

Anbefaling 7

Kontrollutvalget bør i sitt budsjettframlegg ta høyde for uforutsette kontrollhandlinger.

6.2 Valg av kontrollhandlinger

Under følger noen eksempler på fremgangsmåter for kontrollutvalget:

Samle informasjon

Kontrollutvalget kan be sekretariatet om å samle inn informasjon som angår henvendelsen. Kontrollutvalget vurderer om det skal gjøre videre undersøkelser.

Orienteringer

Kontrollutvalget kan invitere kommunedirektøren eller andre til å orientere om kommunens system og rutiner for den type saker eller om det den konkrete henvendelsen tar opp. Dette kan gi kontrollutvalget et grunnlag for å vurdere om et saksfelt er tilstrekkelig belyst, eller om det er behov for ytterligere oppfølging og undersøkelse.

Inn i ROV-analysen

Kontrollutvalget kan ta det henvendelsen peker på videre med som innspill til mulig risiko i risiko- og vesentlighets analyse (ROV), eller til eksisterende prosjekt som gjelder samme tema i plan for forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.

Kartlegging (forundersøkelse)

Dersom man ønsker en begrenset undersøkelse av et område, kan kontrollutvalget undersøke forholdet nærmere uten å foreta en større undersøkelse av området – i alle fall ikke i første omgang. Kontrollutvalget kan også vedta å gjennomføre en konkret leverandørkontroll.¹⁰

Forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll

Kontrollutvalget kan vedta å gjennomføre en forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll. Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll betyr at man velger en systematisk tilnærming for å vurdere temaet som henvendelsen dreier seg om.

Videre undersøkelser

Dersom henvendelsen gjelder et spesifikt tilfelle som ikke egner seg for en systemgjennomgang slik en forvaltningsrevisjon ofte er, kan kontrollutvalget be om at det blir foretatt en mer omfattende undersøkelse.

Høring¹¹

En høring finner sted i forbindelse med møter i kontrollutvalget, der bestemte personer blir bedt om å svare muntlig på spørsmål fra medlemmene. Kontrollutvalget kan også be om at den som skal høres leverer inn sitt innspill skriftlig i forkant av høringen.

¹⁰ Jf. kommuneloven § 23-6, siste ledd.

¹¹ [Høring i kontrollutvalget? Veileder for høringer \(2014\).](#)

7. Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid

Henvendelser til kontrollutvalget kan være verdifulle informasjonskilder. Gjennom å informere om hva som er kontrollutvalgets rolle, hvilke oppgaver det har, og hvordan utvalget jobber, kan kontrollutvalget legge til rette for en økt forståelse for utvalgets mandat.

7.1 Informasjon til innbyggere og andre

Innbyggere og offentligheten ellers har ofte lite kjennskap til hva som er kontrollutvalgets oppgaver. Synlighet og åpenhet er et mål for den offentlige forvaltningen generelt, og synliggjøring av kontrollutvalgets rolle, mandat og hvordan utvalget jobber kan bidra til flere og mer relevante henvendelser.

Kontrollutvalget mottar henvendelser. For at henvendelsene skal bli en verdifull informasjonskilde, bør kontrollutvalget ha en tydelig kommunikasjon om hva som er kontrollutvalgets mandat og hvordan utvalget jobber. For å avklare forventningene, kan det være viktig å formidle at kontrollutvalget hele tiden prioriterer ut fra risiko, vesentlighet og annen kjennskap til innholdet i henvendelsen innenfor sitt mandat.

Eksempel:

Informasjon til innbyggere og andre som kan legges ut på hjemmesiden til sekretariatet eller kommunen:

<https://sekom.no/om-sekom/kva-gjer-sekom/innspeil-til-kontrollutvalget.17203.aspx>

7.2 Kommunikasjonsstrategi

Noen enkle retningslinjer for hvordan den interne og eksterne kommunikasjon skal bidra til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid, kan nedfelles i en kommunikasjonsstrategi. Det kan hjelpe kontrollutvalget til å nå sine mål, og man

kan i større grad forutse konsekvensene av det som formidles.

Mediene gir en mulighet til å kommunisere med innbyggerne. Gjennom å være åpen, troverdig og vise tydelighet i hva som er kontrollutvalgets rolle, kan innbyggerne og mediene oppfatte kontrollutvalget som et ryddig og viktig kontrollorgan. Spørsmål som bør vurderes er hvilke medier som er aktuelle å bruke, hvilke type saker man bør være varsom med å kommentere og hvordan utvalget gjennom media kan nå sine mål over for de ulike gruppene.

Ønsker utvalget å velge en aktiv strategi der kontrollutvalget går ut i media og kommenterer saker? Eller ønsker utvalget å velge en mer tilbakeholden strategi hvor utvalget kun responder når de blir utfordret? Hvilken rolle kontrollutvalget tar i media, avhenger av hvordan utvalget ønsker å jobbe. Det viktige er å skape tillit til at kommunen er underlagt en betryggende, folkevalgt kontroll.

Hvilken strategi som velges vil også være avhengig av den politiske kulturen i den enkelte kommune. Målet kan nås på ulike måter, men utvalget må være bevisst på hva som kan bli konsekvensene av de ulike valgene.

Anbefaling 8

Kontrollutvalget bør drøfte hvordan utvalget vil synliggjøre sin rolle og mandat, og hvorfor utvalget ønsker å motta henvendelser.

VEDLEGG 1 Eksempel på retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

1. Henvendelser til kontrollutvalgsmedlemmer

Henvendelser til kontrollutvalgsleder eller -medlemmer må til sekretariatet for journalføring og saksbehandling.

2. Muntlige henvendelser

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne journalføres og saksbehandles av sekretariatet.

3. Sekretariatets saksbehandling før kontrollutvalgets møte

Sekretariatet journalfører og arkiverer henvendelsen i tråd med rutiner for journalføring og arkivering.

Sekretariatet gjør en vurdering av innholdet i henvendelsen i forhold til kontrollutvalgets mandat, «trafikklysmodellen» og vanlige krav til saksforberedelse.

Hvis henvendelsen åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, svarer sekretariatet avsender i tråd med pkt. 4 og legger henvendelsen og svaret fram for kontrollutvalget til orientering.

Alle andre henvendelser drøfter sekretariatet først med kontrollutvalgets leder. Om nødvendig kan sekretariatet gjøre enkle avklaringer, for eksempel om henvendelsen er til behandling hos annen instans. Kontrollutvalgets leder beslutter om henvendelsen skal settes opp som sak på sakslisten.

For henvendelser som skal på sakslisten, gjør sekretariatet en vurdering av innholdet i henvendelsen og kommer med et forslag til kontrollutvalget om hvordan den kan håndteres, i tråd med vanlig saksforberedelse.

4. Tilbakemelding til avsender

Alle som henvender seg til kontrollutvalget må få tilbakemelding fra sekretariatet om at den er mottatt og blir vurdert. Om nødvendig gis det veiledning om hva som er rett instans for henvendelsen.

5. Partsrettigheter

Avsender har ingen partsrettigheter i en eventuell sak som behandles i kontrollutvalget. Avsender har heller ingen klagerett på kontrollutvalgets eventuelle vedtak om å ikke gå videre med saken.

6. Kontrollutvalgets vurderinger og prioriteringer

På grunnlag av saksutredningen fra sekretariatet vurderer kontrollutvalget i møte, om og eventuelt hvordan henvendelsen skal følges opp.

Kontrollutvalget kan bruke «trafikklysmodellen» som hjelp i sin vurdering av om henvendelsen egner seg til oppfølging av kontrollutvalget.

Kontrollutvalget må i tillegg vurdere om utvalget har ressurser til å følge opp den aktuelle problemstillingen.

7. Kontrollutvalgets handlingsalternativer

Kontrollutvalgets handlingsalternativer kan være:

- a. Kontrollutvalget vurderer at dette ikke er en sak som kontrollutvalget vil følge opp og tar henvendelsen til orientering. Saken avsluttes.
- b. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen ved å be om mer informasjon. Utvalget kan for eksempel be kommunedirektøren om å gi informasjon i neste møte. Utvalget kan også be sekretariatet om å hente inn mer informasjon.
- c. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen med en kontrollhandling.

8. Hvis henvendelsen skal følges opp med en kontrollhandling

Dersom kontrollutvalget mener at henvendelsen dreier seg om et saksfelt som utvalget bør se nærmere på, må kontrollutvalget vurdere følgende:

- Tilsier en risiko- og vesentlighetsvurdering at utvalget skal bruke ressurser på saken, nå eller senere?
- Hvilken kontrollaktivitet er det mest hensiktsmessig å iverksette dersom det skal gjennomføres en kontroll?
- Skal den aktuelle henvendelsen brukes direkte i selve kontrollen eller skal den brukes indirekte til å indikere risikoen på et område?

Dersom forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll er aktuell kontrollaktivitet, kan saksfeltet settes på planen for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll når det skal lages ny plan eller planen skal rulleres. Eventuelt kan saksfeltet inkluderes i formål og/eller problemstillinger i en forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll som skal bestilles.

Dersom utvalget vedtar å bestille en forvaltningsrevisjon eller annen undersøkelse, følges vanlige prosedyrer for dette, jf. pkt. 9.

9. Videre behandling

Det videre forløpet i saksbehandlingen følger de vanlige prosedyrene i tråd med bestiller/utfører-modellen, tilsvarende som for en forvaltningsrevisjon eller den kontrollformen som er valgt av kontrollutvalget.

VEDLEGG 2   Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret

- ✓ Kontrollutvalgets medlemmer bør inviteres til kommunestyrets folkevalgtopplæring slik at de får samme innsikt i rollen som folkevalgt. Her bør også kommunestyrets og kontrollutvalgets kontrolloppgave være tema.
- ✓ Kontrollutvalget/sekretariatet bør tidlig i valgperioden holde en presentasjon for kommunestyret om arbeidet til kontrollutvalget.
- ✓ Kontrollutvalget bør årlig ha et dialogmøte med ordfører hvor de snakker om hvilke forventninger kommunestyret og kontrollutvalget har til hverandre, og om det er saker eller områder som kontrollutvalget bør følge med på. Dette bør følges opp.
- ✓ Kontrollutvalget bør ta initiativ overfor kommunestyret til å drøfte rutiner for hvor ofte kontrollutvalget skal rapportere om sitt arbeid, utover det som er lovpålagt.
- ✓ Kontrollutvalget kan avtale med ordfører at protokollen fra kontrollutvalgets møter blir lagt fram som referatsak i kommunestyret. Kontrollutvalgets leder kan be om taletid for å gi utfyllende informasjon, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.
- ✓ Kontrollutvalgets leder bør ta ordet når kommunestyret skal behandle rapporter fra kontrollutvalget og orientere om funn og anbefalinger som utvalgets forslag til vedtak bygger på, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.
- ✓ Alle medlemmer, evt. ordfører og gruppeledere i kommunestyret, kan med fordel involveres i ROV-prosessen¹² og få mulighet til å komme med innspill på viktige temaer som kan legges inn i planene før behandling i kommunestyret.
- ✓ Kontrollutvalget bør midtveis i perioden rullere vedtatt plan, og også her kan f.eks. gruppeledere og andre folkevalgte, inviteres til å komme med innspill til nye temaer for revisjonen.
- ✓ Plan for utvalgets arbeid bør oversendes kommunestyret til orientering.
- ✓ Årsrapporten fra kontrollutvalget bør utformes på en måte som vekker interesse for utvalgets arbeid.
- ✓ I kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning kan utvalget legge inn temaer og problemstillinger som kan være av interesse for kommunestyrets medlemmer, f.eks. kommunal økonomisk bærekraft (KØB

---

¹² Risiko- og vesentlighetsvurdering

VEDLEGG 3 Hva er et saksdokument?

Offentleglova [§ 4](#) har definert hva som er å regne som saksdokument.

Et **dokument** er informasjon som kan presenteres som en samlet, avgrenset helhet. Det kan være en e-post, en video, en SMS, et tradisjonelt brev på papir, eller en PDF-fil. Det er ikke teknologien eller formatet som bestemmer om noe er et dokument.

For å vite om noe er et **saksdokument** må en først vurdere om innholdet gjelder virksomhetens ansvarsområde. Og om det har kommet inn til, lagt fram for eller opprettet av virksomheten. Det meste sekretariatet oppretter på vegne av kontrollutvalget er å regne som saksdokumenter når det er sendt ut.

Offentleglova [§ 4](#) nevner også hva som ikke er å regne som saksdokument.

Er dokumentet sendt inn eller ut av virksomheten?

Hvis du har fått en henvendelse, eller selv henvendt deg til noen utenfor din egen virksomhet, regnes denne kommunikasjonen som «sending» inn eller ut. Det er ikke kanalen eller metoden som avgjør dette, men om dokumentet har blitt formidlet til eller fra en representant for virksomheten.

Blir dokumentet saksbehandlet og har verdi som dokumentasjon?

Terskelen for hva som regnes som saksbehandling er lav. Saksbehandling er når du sammenstiller, vurderer eller bruker informasjon, for så å forberede eller ta en avgjørelse på vegne av virksomheten.

Kilde: [Arkivverket](#)

Det økonomiske handlingsrommet er bedret i mange kommuner

Publisert 08.08.2022 av NKRF

Gode netto driftsresultater og styrking av økonomiske buffere over tid har bidratt til at to av tre kommuner hadde større grad av økonomisk handlingsrom i 2021. Høyt lånefinansiert investeringsnivå gjør likevel at økonomien er blitt mer rentefølsom.

Kommunenes konsernregnskaper viser at investeringsutgiftene har ligget stabilt rundt 80 mrd. kroner de siste 3 årene. Kommunenes inntekter har samtidig økt i denne perioden, og som andel av inntektene er dermed investeringsutgiftene tilbake på nivået fra perioden 2015 – 2018 (om lag 15 prosent).

Mye av investeringsaktiviteten er lånefinansiert og kommunenes korrigerte netto lånegjeld økte med 26 mrd. kroner eller 6 prosent i 2021. Høy inntektsvekst, som i stor grad kan forklares av ekstraordinære skatteinntekter som ikke videreføres, gjør likevel at gjelden som andel av inntektene gikk ned med 1,6 prosentpoeng fra året før og endte på 85 prosent.

Høy vekst i lånegjelden over tid gjør samtidig at mange kommuner har fått et så høyt gjeldsnivå at det gir grunn til en viss bekymring.

Høy vekst i lånegjelden over tid gjør samtidig at mange kommuner har fått et så høyt gjeldsnivå at det gir grunn til en viss bekymring. I underkant av 30 prosent av kommunene har en korrigert netto lånegjeld som var høyere enn driftsinntektene, mens tilsvarende andel i 2014 var 10 prosent.

Netto driftsresultat fratrasket netto avsetninger til bundne fond (korrigeret netto driftsresultat) forteller hvor mye av driftsinntektene som kan benyttes til avsetninger og finansiering av investeringer. Det korrigerete netto driftsresultatet var i 2021 på 4,1 prosent av driftsinntektene, og man må helt tilbake til 2006 for å finne et bedre resultat. Hovedforklaringen til det gode resultatet er først og fremst ekstraordinære skatteinntekter som for en stor del først ble kjent mot slutten av året.

Selv om resultatnivået samlet kan karakteriseres er meget godt, har likevel hver femte kommune et resultat som isolert sett kan indikere mindre grad av økonomisk handlingsrom. Korrigeret netto driftsresultat i disse kommunene er lavere enn 1 prosent av driftsinntektene.

Disposisjonsfondet er kommunenes viktigste buffer for å forhindre at uforutsette negative utslag i økonomien (for eksempel uforutsett økning i rentenivået eller nedgang i skatteinntekter) skal få umiddelbar effekt på tjenestetilbudet. Samlet sett hadde kommunene 72 mrd. kroner i slik bufferkapital i 2021, og dette utgjør 13,4 prosent av driftsinntektene.

Mange kommuner har brukt uforutsette og midlertidige ekstra skatteinntekter i perioden 2015-2018 til å styrke bufferkapitalen, og nesten to tredjedeler av kommunene har nå en bufferkapital som er større enn 10 prosent av driftsinntektene. Samtidig er det om lag 60 kommuner (16 prosent) som har så begrensede reserver at de isolert sett indikerer liten grad av økonomisk handlingsrom (under 5 prosent av driftsinntektene).

KS har utviklet en indikator for **økonomisk handlingsrom** på kommunenivå der følgende tre økonomiske størrelser ses i sammenheng og vektes likt:

- netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger
- netto lånegjeld fratrasket ubundne investeringsfond
- disposisjonsfond inkludert samlet merforbruk i driftsregnskapet til senere inndekning

To tredjedeler av kommunene anses med denne indikatoren å ha større grad av økonomisk handlingsrom i 2021, mens tilsvarende andel i 2020 og 2019 var henholdsvis 48 prosent og 35 prosent.

To tredjedeler av kommunene anses med denne indikatoren å ha større grad av økonomisk handlingsrom i 2021, mens tilsvarende andel i 2020 og 2019 var henholdsvis 48 prosent og 35 prosent.

På den annen side er det 66 kommuner (19 prosent) som vurderes å ha begrenset økonomisk handlingsrom, en reduksjon fra foregående år hvor det var 110 kommuner i denne kategorien. Av disse er det 22 kommuner som vurderes å ha et svært begrenset økonomisk handlingsrom i 2021 (negativ indikator) som kan sammenlignes med 44 kommuner i 2020.

Kilde: KS

<https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/kno/det-okonomiske-handlingsrommet-er-bedret-i-mange-kommuner/>

Klagenemnda for offentlige anskaffelser

Tysvær kommune kjøpte prosjekteringstjenester som oversteg kunngjøringspliktig terskelverdi. Innklagede anførte at eneleverandørunntaket kom til anvendelse på prosjekteringskontraktene. Klagenemnda kom til at innklagede grovt uaktsomt hadde gjennomført en ulovlig direkte anskaffelse. Innklagede ble ilagt et gebyr på tolv prosent av anskaffelsens verdi.

Klagenemndas gebyrvedtak 19. august 2022 i sak 2021/2155

Klager: Odd Hansen Prosjekt AS

Innklaget: Tysvær kommune

Klagenemndas medlemmer: Marianne Dragsten, Kjersti Holum Karlstrøm og Sverre Nyhus

Saken gjelder: Påstand om ulovlig direkte anskaffelse og illeggelse av overtredelsesgebyr

Innledning:

- (1) Det vises til klage fra Odd Hansen Prosjekt AS (heretter kalt *klager*) mottatt 13. desember 2021. Saken gjelder påstand om ulovlig direkte anskaffelse i forbindelse med Tysvær kommune (heretter kalt *innklagede*) sin anskaffelse av prosjekteringstjenester.
- (2) Klagenemnda for offentlige anskaffelser er kommet til at innklagede illegges et gebyr på 170 000 kroner. Vedtaket er fattet med hjemmel i lov 17. juni 2016 om offentlige anskaffelser § 12 første ledd.

Bakgrunn:

- (3) Den 22. juli 2019 vedtok kommunestyret i Tysvær kommune at tomtene B/T2 og B/T6 med gnr./bnr. 72/181 og 72/182 ble solgt til Albatross. Det ble også vedtatt at kommunen kunne inngå avtale om kjøp av minimum ti omsorgsboliger med fellesareal og fem omsorgsboliger uten fellesareal i et senter på flere etasjer som skulle oppføres av Albatross (heretter kalt *Albatrossbygget*). Av vedtaket fremgikk det at bygningen skulle bestå av flere omsorgsboliger, og at deler av første etasje og kjeller skulle brukes til utvidelse av eksisterende badeanlegg som lå på kommunens tilgrensende eiendom, Tysværtunet kulturhus. Det fremkom også at innklagede planla å kjøpe deler av første etasje til kommunale tjenester som fysio- og ergoterapi.
- (4) Innklagede publiserte den 31. januar 2020 en intensjonskunngjøring vedrørende kjøp av 15 omsorgsboliger i Albatrossbygget, som skulle oppføres av Albatross på tomt B/T2. I kunngjøringen var det angitt at unntaket for erverv av eksisterende fast eiendom i forskriften § 2-4 første ledd bokstav a) kom til anvendelse på kontrakten. Eventuelle merknader til intensjonskunngjøringen måtte være formidlet via Mercell innen 14. februar 2020. Som begrunnelse for hvorfor unntaket for erverv av eksisterende fast eiendom kom til anvendelse for oppføringen av bygget, ble det blant annet vist til:

«Kommunen har ingen føringer for og har ikke mulighet til å påvirke fasade, fotavtrykk, planstørrelse, antall etasjer, konkret plassering av tekniske installasjoner eller lignende, slik som en byggherre ville gjort.

Kommunen har videre ingen innvirkning på valg av entreprenør, underleverandører, arkitekt eller lignende. Det er utbygger som står som byggherre og som bærer den økonomiske risikoen i prosjektet. Dessuten utgjør omsorgsboligene kun en del av bygningens totale volum.»

- (5) Kommunen mottok ingen merknader på intensjonskunngjøringen innen fristen 14. februar 2020.
- (6) Den 26. august 2020 inngikk innklagede avtalene om salg av tomtene B/T2 og B/T6 til Albatross, der Berge Sag og Trelast AS (heretter *Berge Sag*) er medeier. I avtalen var det angitt at *«[d]ersom det ikke oppnås enighet om en gjensidig akseptabel Utbyggingsavtale, er Albatross berettiget til å heve Avtalen uten omkostninger for Avtalepartene»*.
- (7) Den 21. desember 2020 inngikk innklagede to ulike prosjekteringsavtaler med Berge Sag og Albatross om prosjekteringsarbeider i det planlagte Albatrossbygget på tomt B/T2 på innklagedes regning. Det totale prosjektet på tomt B/T2 var illustrert i skisse utarbeidet den 11. november 2019, og bestod av følgende elementer:
  - Bassenganlegg og teknisk etasje
  - Felles parkering for offentlig tjenesteyting, omsorgsboliger og leiligheter i underetasje
  - Offentlig tjenesteyting i én etasje på «bakkenivå» 1. etasje
  - Omsorgsboliger for Tysvær kommune
  - Private leiligheter
- (8) I tillegg fremgikk det av begge avtalene at det var nødvendig å prosjektere adkomst med gjennomkjøring og kulvert via naboeiendommen B/T6, samt underskuddsparkering i B/T6 for B/T2.
- (9) I avtalen som ble inngått med Berge Sag, fremgikk det at selskapet skulle stå for prosjekteringen av omsorgsboliger for Tysvær kommune.
- (10) Følgende prosjekteringsarbeider var omfattet av avtalen som ble inngått med Albatross:
  - Felles parkering for offentlig tjenesteyting, omsorgsboliger og leiligheter i underetasje
  - Offentlig tjenesteyting i én etasje på «bakkenivå» 1. etasje
  - Adkomst med gjennomkjøring og kulvert via naboeiendommen BT/6
  - Parkering i BT/6 for arealer i BT/2

- (11) I begge avtalene fremgikk det under «Ansvarsforhold» at dersom innklagede skulle beslutte å erverve de aktuelle boligetasjene med omsorgsboliger/arealene, ville dette gjennomføres som et ordinært erverv av ferdigoppførte prosjekter, basert på avhendingslova.
- (12) Under prosjekteringsavtalens punkt 4 «Oppgjør for prosjekteringskostnadene» fremgikk følgende av begge avtalene:

«For det tilfelle at TK skulle beslutte å erverve de prosjekterte omsorgsboligene, er det enighet om at samtlige kostnader som er viderefakturert i h.t. denne avtale skal gå til fradrag krone for krone i den avtalte kjøpesummen. Skulle derimot TK velge å ikke erverve, er betalingen endelig og TK kan ikke kreve refusjon for noen poster. I så tilfelle er også [Berge Sag eller Albatross] berettiget til fritt å benytte ethvert prosjekteringsgrunnlag- og resultat i den videre prosessen med utvikling og utbygging av prosjektet, uten vederlag til TK. Eiendomsretten til prosjekteringsmaterialet tilligger i alle tilfeller [Berge Sag eller Albatross].»

- (13) I vedtatt kommunebudsjett for 2021 fremgikk det at innklagede skulle kjøpe deler av det planlagte nybygget på B/T2. Det var angitt at kjøpet omfattet omsorgsboliger, lokaler til kommunens fysio-/og ergoterapitjeneste og utvidelse av badeanlegget på Tysværtunet kulturhus. Kontraktene hadde en samlet estimert verdi på 170 millioner kroner ekskl. mva.
- (14) Klager sendte den 7. april 2021 et varsel til kommunen om at salget av tomtene og kjøpet av omsorgsboligene utgjorde et klart budd på anskaffelsesreglene. Disse kontraktene skulle først ha vært inngått etter forutgående kunngjøring av konkurranse, ettersom unntaket for erverv av eksisterende fast eiendom ikke kom til anvendelse. Klager fremholdt at klager hadde mistet muligheten til å delta i konkurransen tilknyttet byggeprosjektet, og at dette kunne danne grunnlag for et erstatningskrav fra klager.
- (15) I kommunestyrevedtak datert 15. juni 2021 ble det besluttet at tidligere vedtak av 22. juli 2019, punkt 3-6, skulle oppheves. Følgende fremkom av vedtaket:

«KST- 055/21 Vedtak:

1. Kommunestyrets vedtak i sak 60/2019, punkt 3. – 6. oppheves.

2. Kommunestyret ber rådmannen gå i forhandling med Albatross Axen AS og Berge Sag og Trelast AS om et oppgjør for påløpte forpliktelser knyttet til utviklings- og planleggingskostnader som følge av at Tysvær kommune trekker seg fra investeringer i Albatross-bygget.

3. Endelig oppgjørsavtale skal legges frem for formannskapet til godkjenning.

4. Saken oversendes Tysvær kontrollutvalg for gjennomgang.»

- (16) Innklagede svarte på klagers varsel i brev datert 17. juni 2021. I brevet opplyste innklagede om at vedtaket om bygging av omsorgsboliger var blitt opphevet. Det var dermed ikke gjennomført noen anskaffelse, og det var da heller ikke begått noen brudd på anskaffelsesregelverket. Klagers krav om erstatning ble avvist.
- (17) I brev datert 14. september 2021 rettet Albatross og Berge Sag forespørsel til innklagede om å gjennomføre forhandlinger om økonomisk oppgjør etter at innklagede trakk seg fra

planlagte investeringer i Albatrossbygget. Selskapene ba om å få dekket alle påførte prosjekteringskostnader, herunder kostnader knyttet til omprosjektering og omregulering av prosjektet til andre formål, tapt fortjeneste og kompensasjon for at samarbeidet med kommunen hadde medført at prosjektet hadde tatt lang tid.

- (18) Det ble avholdt forhandlingsmøte mellom innklagede og Albatross og Berge Sag den 6. oktober 2021. I etterkant av dette møtet har partene utvekslet en del korrespondanse på e-post. Innklagede har blant annet bedt selskapene om å konkretisere sine krav, med tilhørende faktisk og rettslig grunnlag for de ulike kravene. Det er ikke opplyst overfor klagenemnda om innklagede har mottatt et slikt konkretisert krav.
- (19) Innklagede opplyste i brev av 4. mai 2022 til klagenemnda, at innklagede har betalt både Berge Sag og Albatross for utførelse av prosjekteringsarbeider i forbindelse med Albatrossbygget. Det er utstedt totalt tre fakturaer for prosjekteringsarbeider, pålydende henholdsvis 500 000 kroner, 264 197 kroner og 541 975 kroner, totalt 1 306 173 kroner inkl. mva. I tillegg der det også utstedt en faktura for kostnader til utredning av utnyttelse av tomt B/T2, pålydende 113 640 kroner. Disse er utbetalt i sin helhet.
- (20) Nemndsmøte for utsendelse av forhåndsvarsel ble avholdt 13. juni 2022.
- (21) Klagenemnda sendte 20. juni 2022 varsel om illeggelse av et overtredelsesgebyr på tolv prosent av anskaffelsens verdi.
- (22) Innklagedes merknader til forhåndsvarsel ble mottatt 4. juli 2022.

Anførsler:

Klagers anførsler:

- (23) Innklagedes inngåelse av kontraktene om omsorgsboliger, kjøp av kontorlokaler og kjøp av deler av parkeringsanlegg i et bygg som skal oppføres av Albatross, er omfattet av anskaffelsesregelverkets kunngjøringsregler. Disse kontraktene skulle ha vært kunngjort, og innklagede har ved å inngå disse kontraktene foretatt en ulovlig direkteanskaffelse. Det er uten betydning at innklagede har gått tilbake på tidligere vedtak etter mottak av klage.
- (24) Bruddet må møtes med overtredelsesgebyr, da innklagede ikke har vært tilstrekkelig aktsom i sin vurdering av om anskaffelsen kan unntas anskaffelsesregelverkets prosedyreregler. For det tilfellet at klagenemnda skulle mene at intensjonskunngjøringen er i tråd med forskriften, kan klagenemnda uansett ilegge innklagede et gebyr for de øvrige kontraktene.

Innklagedes anførsler:

- (25) Det foreligger ikke en ulovlig direkte anskaffelse, da det ikke er inngått en bindende kontrakt om kjøp av omsorgsboliger, kontorlokaler og parkeringsanlegg.
- (26) Klager har som grunnlag for sin anførsel om at det er inngått bindende avtaler om kjøp av deler av Albatrossbygget, blant annet vist til at det ble utarbeidet detaljert prosjekteringsmateriale. Det er riktig at innklagede inngikk prosjekteringsavtaler med Albatross og Berge Sag. Disse kontraktene sier imidlertid ingenting om hvorvidt det er inngått bindende avtaler om kjøp av fast eiendom. De formaliserte prosjekteringsavtalene

ble inngått etter ønske fra Albatross og Berge Sag, for å sikre kostnadsdekning for disse arbeidene, ettersom innklagede ikke hadde forpliktet seg til å kjøpe noe av det som ble prosjektert.

- (27) Prosjekteringskontraktene som er inngått med Albatross og Berge Sag omfattes av eneleverandørunntaket i forskriften § 13-4 bokstav b nr. 2, tolket i lys av anskaffelsesloven § 1. Samlet sett ville en særskilt konkurranseutsetting for kommunen vært uforholdsmessig kompliserende og medført et unødvendig koordineringsbehov mellom aktørene i prosjektet. Etter innklagedes syn er det nærmest teknisk umulig for en annen markedsaktør å levere de aktuelle prosjekteringstjenestene, primært på grunn av den samvirkningsevnen som skal oppfylles for å sikre funksjonsevnen til de deler av Albatrossbygget som eventuelt skulle blitt ervervet tilbake av kommunen.
- (28) Subsidiært, dersom nemnda skulle komme til at det er grunnlag for å ilegge innklagede overtredelsesgebyr, skal et eventuelt gebyr knyttes til prosjekteringskontraktene som sådan, og settes lavere enn det som er varslet.

Klagenemndas vurdering:

- (29) Saken gjelder påstand om ulovlig direkte anskaffelse. For behandling av slike påstander gjelder det ikke noe krav om saklig klageinteresse, jf. forskriften om klagenemnd for offentlige anskaffelser (klagenemndsforordningen) § 13a første ledd. Klage kan ifølge § 13a andre ledd fremsettes inntil to år fra kontrakt er inngått. Klagen er rettidig.

Hvorvidt innklagede har foretatt en ulovlig direkte anskaffelse

- (30) Innklagede publiserte 31. januar 2020 en intensjonskunngjøring om bygging av 15 omsorgsboliger i et nytt bygg som skulle oppføres av selskapet Albatross på tomten B/T2. Den 26. august 2020 solgte innklagede tomtene B/T2 og B/T6 til Albatross. Denne avtalen ble inngått med den forutsetning at partene ble enige om en utbyggingsavtale for tomtene. På et senere tidspunkt inngikk innklagede avtale med Albatross og Berge Sag om kjøp av prosjekteringsarbeider på de aktuelle tomtene. Slik klagenemnda forstår sakens faktum, har innklagede samarbeidet med begge disse selskapene om prosjektering av bygget.
- (31) I kommunestyrevedtak av 15. juni 2021, ble det bestemt at innklagede skulle trekke seg fra sine investeringer i Albatrossbygget. Det ble også vedtatt at rådmannen skulle gå i dialog med Albatross og Berge Sag om et eventuelt sluttoppgjør.
- (32) Klager fremholder at kontraktene om omsorgsboliger og kjøp av andre enheter i Albatrossbygget ikke gjelder erverv av eksisterende fast eiendom, og dermed ikke er unntatt anskaffelsesregelverket. Klager mener at innklagede ved å inngå disse kontraktene har foretatt en ulovlig direkte anskaffelse, og at det er uten betydning at innklagede har gått tilbake på tidligere vedtak etter mottak av klage.
- (33) En ulovlig direkte anskaffelse er «*en anskaffelse som ikke er kunngjort, selv om det foreligger en kunngjøringsplikt*», se blant annet merknadene til anskaffelsesloven § 12 i Prop. 51 L (2015-2016). En forutsetning for å konstatere at det er gjennomført en ulovlig direkte anskaffelse, er at det er inngått en kontrakt om «*levering av varer, tjenester eller utførelse av bygge- og anleggsarbeider*», jf. forskriften § 1-3 (1). Det er innholdet i kontrakten som avgjør om anskaffelsen skulle ha vært kunngjort.

- (34) Som ledd i innklagedes vurdering av om man skulle kjøpe enheter i bygget som skulle oppføres, inngikk innklagede 21. desember 2020 prosjekteringsavtaler med Albatross og Berge Sag for prosjektering av blant annet omsorgsboliger for kommunen, bassenganlegg og teknisk etasje, felles parkering for offentlig tjenesteyting og offentlig tjenesteyting i én etasje. Arbeidene skulle skje for innklagedes regning, og det er dermed klart at det er inngått kontrakter om levering av prosjekteringstjenester.
- (35) Videre er spørsmålet om det også er inngått en rettslig bindende avtale om kjøp av omsorgsboliger eller andre enheter på de aktuelle tomtene.
- (36) Hvorvidt det er inngått en rettslig bindende avtale, må vurderes ut fra alminnelige avtalerettslige regler. Høyesterett har i flere saker uttalt at partene må ha foretatt en aktivt bindende disposisjon for å bli avtalerettslig forpliktet overfor hverandre. I saker hvor det ikke foreligger skriftlig nedtegnelse, stilles det strengere krav til bevis for å fastslå at endelig avtale er inngått, jf. Høyesteretts uttalelse i Rt. 2010 s. 1478 premiss 26.
- (37) Klagenemnda legger til grunn at flere av innklagedes disposisjoner tilsier at innklagede hadde som intensjon å kjøpe de ferdige omsorgsboligene og de øvrige aktuelle arealene i bygget. Dette fremkommer blant annet av kommunestyrevedtak av 22. juli 2019, avtale om salg av tomtene til Albatross og prosjekteringsavtalene med henholdsvis Albatross og Berge Sag. Sistnevnte avtale inneholdt blant annet detaljerte krav til bygget, som var inntatt for å muliggjøre at bygget ble benyttet til offentlig tjenesteyting. Dette gjaldt blant annet felles parkering for offentlig tjenesteyting, omsorgsboliger til Tysvær kommune, samt lokaler til offentlig tjenesteyting i første etasje. Deler av prosjektet ble dermed prosjektert på innklagedes regning, og ved et eventuelt kjøp skulle samtlige kostnader brukt til prosjektering gå til fradrag i avtalt kjøpesum.
- (38) Selv om flere av disse disposisjonene viser en intensjon om at de ferdig prosjekterte enhetene skulle overføres til innklagede etter endt prosjektering, enten ved leie eller ved kjøp, foreligger det ikke noen skriftlig nedtegnelse som gir uttrykk for at partene var blitt enige om en kjøps- eller leieavtale. Når det i tillegg gjenstod flere sentrale uavklarte punkter, herunder bygging av omsorgsboligene og videre avtale etter endt prosjektering, kan partene heller ikke ha hatt en berettiget forventning om at avtale om kjøp av omsorgsboligene var kommet i stand. Det fremgikk både i avtalene om salg av tomt og i prosjekteringsavtalene, at innklagede ikke ennå hadde besluttet å erverve de aktuelle arealene. På bakgrunn av dette legger nemnda innklagedes forklaring til grunn om at det ikke er inngått bindende avtaler for kjøp av omsorgsboliger eller andre enheter i Albatrossbygget.
- (39) På bakgrunn av det ovennevnte er nemnda kommet til at det ikke er inngått en rettslig bindende avtale om kjøp av omsorgsboliger eller andre enheter på de aktuelle tomtene. Det er dermed heller ikke foretatt en ulovlig direkte anskaffelse på dette punktet, jf. forskriften § 1-1, jf. § 4-1 bokstav a.
- (40) Som gjengitt foran i avsnitt 36, ble det inngått kontrakter med Albatross og Berge Sag om levering av prosjekteringstjenester.
- (41) Slik saken er opplyst for klagenemnda, ble prosjekteringsavtalene inngått etter ønske fra Albatross og Berge Sag om løpende kompensasjon for prosjektet i Albatrossbygget. Etter klagenemndas syn er det lite sannsynlig at disse kontraktene ville ha blitt inngått, uten at det forelå en intensjon om å kjøpe tilbake de ferdige prosjekterte enhetene. Kontraktene

om prosjekteringstjenestene er derfor nært knyttet til klagers anførsel om at innklagedes inngåelse av kontrakter om kjøp av omsorgsboliger og andre enheter i Albatrossbygget, utgjør en ulovlig direkte anskaffelse. Nemnda mener derfor at det ligger innenfor klagers anførsler å vurdere om innklagedes kjøp av prosjekteringstjenester utgjør en ulovlig direkte anskaffelse. Det følger også av klagenemndsforordningen § 13 a fjerde ledd, at nemnda kan fatte vedtak om overtredelsesgebyr ved ulovlige direkte anskaffelser, selv om klager ikke har nedlagt påstand om dette. Innklagede har heller ikke bestridt dette.

- (42) Klagenemnda tar dermed stilling til om prosjekteringsavtalene som ble inngått med Albatross og Berge Sag, var kunngjøringspliktige.
- (43) Det er opplyst at det er kjøpt prosjekteringstjenester fra Albatross og Berge Sag for totalt 1 419 813 kroner. Det følger av forordningen § 5-4 (8) at dersom oppdragsgiver planlegger å anskaffe tjenester ved separate delkontrakter, *«skal den samlede verdien av alle delkontraktene legges til grunn»*. Nemnda legger til grunn at prosjekteringsavtalene som innklagede inngikk med Albatross og Berge Sag, må ses i sammenheng. Kontraktene skulle dekke det samme behovet, herunder prosjektering av omsorgsboliger og andre enheter til offentlig tjenesteyting for innklagede. Videre ble avtalene inngått samme dag, og avtalene har tilsvarende innhold på flere punkter. Som følge av dette skal den samlede verdien av kontraktene om prosjekteringstjenester legges til grunn for beregningen av kontraktens verdi.
- (44) For perioden det er aktuelt å ilegge gebyr for, var den nasjonale terskelverdien for kommunale myndigheters vare- og tjenestekontrakter, på 1,3 millioner kroner ekskl. mva. Det er kjøpt prosjekteringstjenester som overstiger terskelverdien, og disse skulle derfor ha vært kunngjort.
- (45) Innklagede har i merknader til forhåndsvarsel anført at prosjekteringskontraktene faller inn under unntaksbestemmelsen i forordningen § 13-4 første ledd bokstav b nr. 2. Som begrunnelse for dette har innklagede vist til at en konkurranseutsetting av disse kontraktene ville vært uforholdsmessig kompliserende, og medført et unødvendig koordineringsbehov mellom aktørene som var involvert i prosjektet.
- (46) Det følger av forordningen § 13-4 første ledd bokstav b nr. 2 at oppdragsgiver kan gjennomføre en anskaffelse uten konkurranse dersom anskaffelsen gjelder ytelser som bare en bestemt leverandør kan levere fordi *«konkurransen er umulig av tekniske årsaker»*. Det fremgår av bestemmelsens annet ledd at unntaket bare gjelder når det *«ikke foreligger rimelige alternativer og den manglende konkurransen ikke skyldes at oppdragsgiveren har tilpasset anskaffelsesdokumentene til en bestemt leverandør»*.
- (47) Regelen er ment å gjelde for de tilfeller der det ikke er mulig å skape konkurranse. EU-domstolen har i en rekke saker uttalt at bestemmelsen skal tolkes restriktivt, og det er oppdragsgiver som må bevise at vilkårene for at unntaket kommer til anvendelse er oppfylt, jf. EU-domstolens avgjørelse i sak C-337/05 *Agusta Bell*, premiss 57-58 med videre henvisninger.
- (48) I sine merknader til forhåndsvarsel har innklagede vist til direktivets forord, premiss 50, hvor det fremgår at *«tekniske årsaker også kan skyldes særlige krav til samvirksomhetsevne som skal oppfylles for å sikre funksjonsevnen til de [...] tjenestene som skal kjøpes»*. Det er etter innklagedes syn nærmest teknisk umulig for en annen markedsaktør å levere de aktuelle prosjekteringstjenestene, ettersom dette ville stille særlig krav til

samvirkningsevne for å sikre funksjonsevnen til de deler av Albatrossbygget som eventuelt skulle blitt ervervet tilbake av kommunen.

- (49) I denne saken er det ikke nødvendig for klagenemnda å gå nærmere inn på en vurdering av om det var teknisk umulig å levere prosjekteringstjenestene, ettersom unntaksbestemmelsen bare kan anvendes i tilfeller der den manglende konkurransen *«ikke skyldes at oppdragsgiveren har tilpasset anskaffelsesdokumentene til en bestemt leverandør»*, jf. forskriften § 13-4 bokstav b annet ledd.
- (50) I direktiv 2014/24 er tilsvarende unntaksbestemmelse fra kunngjøringsplikten videreført i artikkel 32 (2) bokstav b. Det fremgår her at unntaket kun kommer til anvendelse dersom *«der ikke findes et rimeligt alternativ eller erstatning, og den manglende konkurrence ikke er et resultat af en kunstig indskrænkning af udbudsparametrene»*. Denne ordlyden er noe videre enn den norske, og taler for at unntaksbestemmelsen ikke kommer til anvendelse i tilfeller der oppdragsgiver selv har tilpasset konkurransesituasjonen, slik at bare én leverandør kan levere.
- (51) Unntaksbestemmelsens anvendelsesområde er videre utdypet i direktivets fortale, premiss 50, hvor det fremgår at *«[d]er kan også være andre grunde til eksklusivitet, men kun situationer med objektiv eksklusivitet kan berettige anvendelsen af udbud med forhandling uden offentliggørelse, hvor situationen med eksklusivitet ikke er skabt af den ordregivende myndighed selv med henblik på den fremtidige udbudsprocedure»*.
- (52) I foreliggende sak ble prosjekteringskontraktene inngått som en del av et større samarbeid mellom de involverte partene i prosjektet, med sikte på oppføring av omsorgsboliger og andre enheter til offentlig tjenesteyting. Som et ledd i dette samarbeidet ble de aktuelle tomtene først solgt til Albatross og Berge Sag. Slik klagenemnda forstår faktum, var det innklagedes salg av tomtene som medførte at det kun var disse selskapene som kunne levere prosjekteringstjenester til innklagede. Dermed har en eventuell eksklusivitet blitt skapt av innklagede selv. Klagenemnda kan ikke se at unntaksbestemmelsen kommer til anvendelse på et slikt tilfelle.
- (53) Klagenemnda finner på denne bakgrunn at vilkårene i forskriften § 13-4 første ledd bokstav b nr. 2 ikke var oppfylt ved innklagedes inngåelse av prosjekteringskontrakter med Albatross og Berge Sag.

Hvorvidt det skal ilegges gebyr

- (54) Det fremgår av anskaffelsesloven § 12 første ledd første punktum, at klagenemnda *«skal»* ilegge overtredelsesgebyr på inntil 15 prosent av anskaffelses verdi dersom *«oppdragsgiveren eller noen som handler på dennes vegne forsettlig eller grovt uaktsomt har foretatt en ulovlig direkte anskaffelse»*. Av andre punktum fremgår det at klagenemnda *«kan»* ilegge gebyr dersom *«oppdragsgiveren eller noen som handler på dennes vegne uaktsomt har foretatt en ulovlig direkte anskaffelse»*.
- (55) Skyldkravet gjelder både det faktiske og rettslige grunnlaget for overtredelsen, se merknadene til § 7 b i den tidligere anskaffelsesloven i Ot.prp. nr. 62 (2005-2006) på side 26. Tilsvarende må gjelde etter dagens lov. For det nærmere innholdet av bestemmelsen i loven § 12 viser klagenemnda til klagenemndas avgjørelse i sak 2017/147, premiss 55 og utover.

- (56) Innklagede har kjøpt prosjekteringstjenester som overstiger terskelverdien for kunngjøring, uten at det er blitt kunngjort en konkurranse. Klagenemnda kan heller ikke se at det er forhold som kan unnta kjøpene fra kunngjøringsplikt. Klagenemnda finner at innklagedes opptreden må karakteriseres som grovt uaktsom. Nemnda «skal» derfor ilegge overtredelsesgebyr, jf. anskaffelsesloven § 12 første ledd første punktum.

Gebyrets størrelse

- (57) Det fremgår av anskaffelsesloven § 12 tredje ledd at det ved utmålingen av gebyret særlig skal legges vekt på «*bruddets grovhet, størrelsen på anskaffelsen, om oppdragsgiveren har foretatt gjentatte ulovlige direkte anskaffelser og den preventive virkningen*», jf. anskaffelsesloven § 12 tredje ledd første setning. Overtredelsesgebyret kan ikke settes høyere enn 15 prosent av anskaffelsens verdi, jf. § 12 tredje ledd andre setning.
- (58) I forbindelse med prosjektet i Albatrossbygget, mottok innklagede juridisk bistand om hvorvidt oppføring av et råbygg med direkte tilknytning til et eksisterende svømmebasseng måtte kunngjøres. I et notat datert 1. februar 2019 ble det konkludert med at oppføringen av råbygget ikke kunne gjennomføres uten forutgående kunngjøring av konkurranse i henhold til forskriften del I og II. Det ble også redegjort for ny praksis fra EU-domstolen, som fastslår at det skal lite til for at kontrakter om kjøp eller leie av lokaler som ikke er oppført på avtaletidspunktet, vil bli ansett som en bygge- og anleggskontrakt.
- (59) På et senere tidspunkt i prosessen utlyste innklagede en intensjonskunngjøring som fastslo at leieunntaket kom til anvendelse ved kjøp av 15 omsorgsboliger som skulle oppføres av Albatross. Som gjengitt i premiss 43, mener nemnda at innklagedes kjøp av prosjekteringskostnader er nært knyttet til det som var gjenstand for intensjonskunngjøringen og de øvrige enhetene i Albatrossbygget. Nemnda mener det er skjerpende at innklagede på et tidlig stadium ble gjort kjent med leieunntakets anvendelsesområde, og at innklagede likevel valgte å gjennomføre prosjektet som planlagt.
- (60) Det er også klart at det er inngått en gjensidig bebyrdende tjenesteanskaffelse som er over terskelverdi. Klagenemnda kan heller ikke se at det er forhold som kan unnta kjøpene fra kunngjøringsplikt. Innklagedes opptreden og bruddets grovhet, tilsier at gebyret settes høyt.
- (61) Innklagede har i sine merknader til forhåndsvarsel fremholdt at gebyret knytter seg til ulovlig direkte anskaffelse av prosjekteringstjenester, og at gebyret da må fastsettes på grunnlag av denne selvstendige anskaffelsen. Det er derfor uten betydning at kommunen på et tidlig stadium ble gjort kjent med leieunntakets anvendelsesområde.
- (62) Klagenemnda er av den oppfatning at prosjekteringskontraktene ble inngått som en del av et større prosjekt, og at det er lite sannsynlig at innklagede ville inngått disse kontraktene, uten at det forelå en intensjon om tilbakekjøp eller leie av omsorgsboligene eller andre enheter på de aktuelle tomtene. Nemnda mener derfor det er riktig at det ved vurderingen av gebyrets størrelse ses hen til innklagedes opptreden gjennom hele prosjektet.
- (63) Klagenemnda finner etter en samlet vurdering at gebyret passende kan settes til 170 000 kroner. Dette utgjør cirka 12 prosent av anskaffelsens verdi.

Klagenemnda treffer etter dette følgende vedtak:

***

Tysvær kommune ilegges et overtredelsesgebyr på 170 000 – hundreogsyttitusen – kroner.

Gebyret forfaller til betaling innen 2 – to – måneder fra dette vedtakets dato.

***

Vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg med de begrensninger som følger av lov om tvangsfullbyrdelse § 1-2.

Vedtak om overtredelsesgebyr kan ikke påklages, men saken kan bringes inn for tingretten til overprøving, jf. lov om offentlige anskaffelser § 12 sjette ledd. Søksmål om organets vedtak må reises innen to måneder etter at partene mottok vedtaket. Retten kan prøve alle sider av saken. Adgangen til å reise søksmål gjelder også for statlige myndigheter og organer.

For Klagenemnda for offentlige anskaffelser,

Kjersti Holum Karlstrøm

Dokumentet er godkjent elektronisk